

GRUE
kommune

livskraftig og levende

KOMMUNEPLANENS HANDLINGSDEL

2021-2024

MED BUDSJETT OG ØKONOMIPLAN

Vedtatt av kommunestyret, 14.12.2020

Innhold

1	INNLEDNING	3
1.1	Oppbygging.....	3
1.2	Kommuneplanen	3
1.3	Statsbudsjettet	3
1.4	Lokale forhold.....	3
1.5	Risikovurdering.....	4
1.6	Styring og ledelse	4
2	HANDLINGSDEL	5
2.1	FNs bærekraftsmål og kommuneplanen.....	5
2.2	Oppfølging av fokusområdene	5
2.2.1	Bo og leve	5
2.2.2	Arbeid og kompetanse	6
2.2.3	Innovasjon og endring.....	6
2.3	Styringskort kommunale tjenester.....	7
2.3.1	Overordnet styringskort	7
2.3.2	Kommunedirektør, politisk styring og stab	8
2.3.3	Samfunn og næring	10
2.3.4	Oppvekst.....	12
2.3.5	Helse og velferd.....	14
2.4	Budsjett og økonomiplan	16
2.4.1	Driftsbudsjett.....	16
2.4.2	Investeringsbudsjett.....	19
3	BUDSJETTMESSIGE FORUTSETNINGER OG ØKONOMISKE RAMMER.....	24
3.1	Det økonomiske opplegget for kommunene i 2021 - Statsbudsjettet.....	24
3.2	Utslag og forutsetninger på kommunenivå.....	25
3.3	Endringer/skjerpelser i ny kommunelov	26
3.4	Omstillingsnivå	27
3.5	Vurdering av den økonomiske utviklingen.....	27
3.6	Økonomisk risiko	30
3.7	Omstillingsnivå, budsjettert resultat og tiltak.....	31
3.8	Betalingssatser og gebyrer	32
3.9	Interkommunale samarbeid	32
4	KOMMUNESTYRETS VEDTAK.....	33

1 INNLEDNING

1.1 Oppbygging

Dette er en handlingsdel, som viser hvordan kommuneplanen følges opp neste år og den kommende fireårsperioden, og inkluderer budsjett og økonomiplan (hjemlet i plan- og bygningsloven § 44).

Dokumentet er bygget opp slik:

- 1 – Innledning
- 2 – Handlingsdel (fokusområder, styringskort, budsjett og økonomiplan)
- 3 – Budsjettforutsetninger og rammebetingelser
- 4 – Vedtak

1.2 Kommuneplanen

Plan og bygningsloven setter krav til kommunene om å ha en planstrategi (§ 10-1) som viser gjeldende og kommende planverk som kommunen styrer etter. Den overordnede planen her er kommuneplanen (§ 11-1), som består av en *samfunnsdel* (revidert 2020) og en *arealdel* (fra 2013).

1.3 Statsbudsjettet

I statsbudsjettet er det lagt opp til en nominell vekst på 3 % for kommunesektoren, hvorav det meste vil bli spist opp av forventet lønns- og prisvekst på 2,7 %. Grue er i nedre sjikt i Innlandet med en nominell vekst på kun 1,7 %, noe som gjør at inntektene reelt sett synker.

Grue mottar 1,8 millioner kroner i ordinære skjønnsmidler fra Fylkesmannen, hvilket er i øvre sjikt i Innlandet.

Regjeringen har i tillegg foreslått en tilleggsbevilgning på 4,2 millioner kroner for merkostnader og tapte inntekter etter koronapandemien.

1.4 Lokale forhold

Grue er en kommune med mange gode kvaliteter. Samhold, dugnadsånd, levekraftige bygder, et sentrum med muligheter, allsidig næringsliv og fantastiske naturområder med Finnskogen som merkevare, er bare noen av disse. Mulighetene til «det gode liv» i Grue gir bolyst, og en aktiv næringspolitikk bidrar til å både ta vare på og skape nye arbeidsplasser. Kommunen forvalter også betydelige verdier i skog, bygningsmasse og tomter, som med god forvaltning vil kunne bidra til inntekter og verdiskaping for kommunen framover.

De største utfordringene for Grue vil i økonomiplanperioden være nedgang i folketallet, endring i befolknings-sammensetning (flere eldre, færre yrkesaktive og færre barn), en utfordrende folkehelseprofil, og reduserte inntekter. Samtidig eksisterer et betydelig etterslep på vedlikehold

I løpet av økonomiplanperioden må driftsutgiftene reduseres, og tilpasses synkende inntektsnivå. Det blir nødvendig å gjøre strukturelle endringer, som å etablere en kommunal barnehage. Det blir også nødvendig å redusere tjenestetilbudet på flere områder. I tillegg må investeringer begrenses for å unngå økt lånegjeld som belaster driftsbudsjettet.

Det må arbeides med utvikling/innovasjon i tjenestene, i et samarbeid med lokalsamfunnet for øvrig. Kommunens rolle som samfunnsbygger krever samhandling med innbyggere og næringsliv for å opprettholde og utvikle kommunen som et godt sted å leve, besøke og drive næring. Dette vil få høyt fokus utover i perioden. Det blir også viktig å videreutvikle samarbeid med andre kommuner når det er hensiktsmessig.

1.5 Risikovurdering

Kommuneloven pålegger kommunene å forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivarettatt over tid (§ 14-1). Kommunedirektøren vurderer at det økonomiske handlingsrommet er sterkt begrenset i økonomiplanperioden. Dette kan vurderes ut fra tre sentrale faktorer:

1 – Driftsresultat	
Situasjon	Tilråding
Forventes svakere årsresultat i 2020 enn faglig TBU anbefalte minimum 1,75 % av netto driftsresultat.	<ul style="list-style-type: none"> - Budsjett og omstillingstiltak må konkretiseres slik at risiko for merforbruk eller manglende innsparing reduseres. - Det bør budsjetteres med avsetning iht. faglig anbefaling.

2 – Disponible frie fondsmidler	
Situasjon	Tilråding
Ikke avsatt som planlagt i 2020 og størrelsen er lavere enn faglig TBU anbefalte 10 % av driftsinntekter.	<ul style="list-style-type: none"> - Fondets størrelse bør økes gradvis over flere år til minst 5 %. - Tiltak finansiert av frie fondsmidler bør ikke bindes opp i ordinær drift.

3 – Lånegjeld	
Situasjon	Tilråding
Gjelden utgjør p.t. 68,5 %, mot faglig TBU anbefalte mindre enn 50 % av driftsinntekter.	<ul style="list-style-type: none"> - Årlige låneopptak bør begrenses til 10 millioner kroner for å gradvis redusere gjeld. - Investeringer ut over dette bør kun vurderes om det kan gi økte inntekter minimum tilsvarende avdragene.

For å gjennomføre nødvendig omstilling er ulike salderingstiltak konkretisert og lagt inn i 2021-budsjettet og økonomiplanen i perioden.

Konklusjon

Kommunedirektøren vurderer på bakgrunn av dette at budsjettet og økonomiplanen innebærer høy risiko for merforbruk. Det er sannsynlig at merforbruk i driften må inndeckes av frie fondsmidler, og middels risiko for at fondsmidlene kan bli tømt og kommunen ende i det nasjonale registeret for betinget godkjenning og kontroll (ROBEK).

Framlagt handlingsdel med budsjett og økonomiplan vurderes allikevel å være forsvarlig, forutsatt at omstillingstiltak som medfører reduserte driftsutgifter gjennomføres i det omfang som det legges opp til, samt at investeringsgraden og gjeldsbyrden ikke øker.

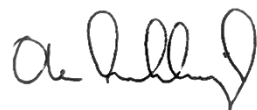
1.6 Styring og ledelse

Kommunestyret er kommunens øverste organ, og har delegert myndighet til folkevalgte organer og kommunedirektøren i eget reglement om delegering og innstilling.

Kommunedirektøren vil følge opp handlingsdelen i tråd med dette, og videredelegere fullmakter internt i administrasjonen for å ivareta ansvaret på de enkelte tjenesteområdene.

Kommunen har et etablert system for virksomhetsstyring som er planlagt videreutviklet og fornyet i perioden. Systemet vil sørge for behovsvis, tertialvis og årsvis rapportering til kommunestyret på oppfølging av denne handlingsdelen til kommuneplanen.

Grue, 16. november 2020

Ole Frode Mikkelsgård
kommunedirektør

2 HANDLINGSDEL

2.1 FNs bærekraftsmål og kommuneplanen

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

De ulike bærekraftsmålene er koblet til satsinger i kommuneplanen, og Grue kommune vil dermed prioritere oppfølging av følgende bærekraftsmål:

- Mål 3. God helse
- Mål 4. God utdanning
- Mål 6. Rent vann
- Mål 7. Ren energi for alle
- Mål 8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst
- Mål 9. Innovasjon og infrastruktur
- Mål 11. Bærekraftige byer og samfunn
- Mål 12. Ansvarlig forbruk og produksjon
- Mål 13. Stoppe klimaendringene
- Mål 17. Samarbeid for å nå målene.

Visjonen for kommunen er forankret i kommuneplanen som følger:

Livskraftig og levende

Kommuneplanen inneholder tre fokusområder:

1. Bo og leve
2. Arbeid og kompetanse
3. Innovasjon og endring.

I kommuneplanen er det også identifisert fire gjennomgående temaer som framheves som viktige for alle fokusområdene, dette er:

- Energi, klima og miljø
- Digitalisering
- Folkehelse
- Læring

2.2 Oppfølging av fokusområdene

2.2.1 Bo og leve

Kommunen er en sammensatt organisasjon som favner et bredt spekter av tjenester. I et fremtidsperspektiv er vi avhengig av å etablere en bredere samarbeidsprofil på tvers av sektorer, i samarbeid med lag og foreninger og i møte med den enkelte innbygger.

Kommunens ansvar som tilrettelegger og tjenesteyter vil bestå, men å nå en ambisjon om en 3.0 modell innebærer også en annen dimensjon.

Kommunen må fremstå som imøtekommende og åpen overfor sine innbyggere. Vi må i møte med brukere og innbyggere skape en innsikt i og forståelse for hvordan vi sammen kan bidra til et bærekraftig samfunn. Alle innbyggere har en verdi, alle innbyggere kan bidra i felles løft og sammen kan en befolkning finne frem til alternative løsninger som vil kunne påvirke kommunens økonomi, befolkningens egen evne til økt livsmestring og til mestring og utvikling generelt sett.

Et resultat av en slik vellykket prosess vil kunne styrke inkludering og likeverd i en mer samlet befolkning. I et fremtidsperspektiv er målet at begreper som ressursfattige og ressursrike kan erstattes med våre felles ressurser.

Innsatsen på fokusområdet i 2021 og videre i økonomiplanperioden vil samlet sett bestå av mange små og store tiltak. Noen av de største inkluderer:

- Utbygging av høyhastighets nettilgang
- Oppfølging av boligpolitisk handlingsplan
- Økt kvalitet i skolen gjennom deltakelse i oppfølgingsordningen
- Styrket barnehage gjennom samordning av ressursene og videreutvikling av tilbudet
- Styrke kulturtilbudet gjennom meråpent bibliotek

2.2.2 Arbeid og kompetanse

Grue kommune skal gjennom å fullføre Kompetanseløftet og Kultur for læring sikre gode læringsmiljøer for barn og unge, som trives og får gode resultater på sitt nivå.

Videre skal Grue kommune satse på lærlinger gjennom å øke andelen kommunale læreplaner og samarbeide med det øvrige næringslivet om et lærlingløft.

Sammen med de øvrige kommunene i Kongsvingerregionen skal Grue jobbe aktivt med næringsutvikling, relevante utdanningstilbud, og å synliggjøre regionen som en attraktiv bo- og arbeidsregion, med muligheter for utvikling.

Det er viktig for regionen å få et forskningscenter, som vil bidra til innovasjonsevnen.

Et godt kollektivtilbud er viktig for kommunen og regionen med tanke på flyten av arbeidstakere i forhold å kunne bo slik man ønsker.

Konkrete tiltak som det skal satses på i perioden inkluderer:

- Videreføring og videreutvikling av næringsarbeidet gjennom etablering av

ny regional næringsstrategi og kommunal næringsplan

- Bruk av kommunalt næringsfond for å stimulere til næringsutvikling, med særlig vekt på å motvirke effekter av koronapandemien
- Planlegge og stimulere til bedre tilbud om ladestasjoner for el-kjøretøy

2.2.3 Innovasjon og endring

Grue kommune har en presset økonomi og store demografiske utfordringer. Frem mot 2030 vil alle aldersgrupper reduseres, med unntak av 67 år og eldre som øker.

Redusert handlingsrom medfører at kommunen må legge til rette for nytenking, effektivisere og endre driften i årene som kommer for å møte disse utfordringene.

Konkrete tiltak som det skal satses på i perioden inkluderer:

- Aktiv deltakelse i prosjektet «Kommunen som samfunnsutvikler», i den hensikt å styrke samhandlingen mellom kommune, næringsliv, frivillighet og innbyggerne, og herunder skape gode møteplasser
- Etablering av en overordnet innovasjonsstrategi med nødvendige virkemidler, i den hensikt å tilrettelegge for omstilling og økt bruk av teknologiske løsninger for å effektivisere tjenesteproduksjonen
- Videreføring av regional miljø- og klimastrategi samt kommunal energi- og klimaplan, herunder fortsatt fokus på redusert energiforbruk i kommunale bygg

2.3 Styringskort kommunale tjenester

2.3.1 Overordnet styringskort

<i>- Levende og livskraftig</i>	Resultat 2018	Resultat 2019	Prognose 2020	Mål 2021
BO OG LEVE Hovedmål: Å være en attraktiv og aktiv kommune hvor innbyggerne, næringsliv, lag og foreninger involveres og engasjeres for å samskape et bærekraftig, inkluderende og levende samfunn.				
Måleindikator: Kommunens plassering på kommunebarometerets totaltabell	303	186	-	180
Måleindikator: Nyfødte	-	27	-	30
Måleindikator: Nettoflytting	12	12	-	30
ARBEID OG KOMPETANSE Hovedmål: Grue er en attraktiv kommune for tjeneste- og næringsutvikling, og har en lærings- og innovasjonskultur som er framtidsrettet og bærekraftig.				
Måleindikator: Arbeidsledighet	3,1	2,6	6,1	< 3,5
Måleindikator: Lærlinger i kommunal sektor	5	5	5	5
INNOVASJON OG ENDRING Gruesamfunnet har en levende innovasjons- og endringskultur, en digital infrastruktur av høy kvalitet og et attraktivt, inkluderende og bærekraftig næringsliv som evner å håndtere framtidens utfordringer og muligheter.				
Måleindikator: Andel sysselsatte i befolkningen (15-74 år)	58,3	57,7	-	58,0
Måleindikator: Bærekraftig kommuneøkonomi:				
- Netto driftsresultat				1,75
- Disposisjonsfond (% av driftsinntekter)				5
- Netto lånegjeld (% av driftsinntekter)				72

Hovedmål og overordnet styringskort med måleindikatorer og måltall vil videreutvikles når kommuneplanens samfunnsdel er vedtatt, og vil framkomme i nytt format ved budsjettbehandlingen i 2021.

2.3.2 Kommunedirektør, politisk styring og stab

Dette strategiske området inneholder politikk, kommunedirektør og de tre stabene; utvikling, økonomi og HR.

Sentrale resultater					
Brukerperspektiv		Res 18	Res 19	Res 20	Mål 21
Kommunebarometeret	Rangering totaltabellen justert for økonomiske forutsetninger	303	186	-	180
Medarbeiderperspektiv		Res 18	Res 19	Res 20	Mål 21
Lavt sykefravær	Sykefraværsprosent (total)	3,7	4,3	-	< 4,5
Ressursperspektiv		Res 18	Res 19	Res 20	Mål 21
Drift i balanse	Budsjettavvik (MNOK)	6 859	-1 214	-	0

Økonomiske rammer					
	2020	2021	2022	2023	2024
Kom.dir.,pol.styr.,stab (i tusen kr.)	49 120	51 806	49 814	47 783	47 333

Risikovurdering ¹							
Risiko	S	K	P	Risikoreduserende tiltak	S	K	R
Brukerperspektiv: Avvik tjenesteyting	3	4	12	Videreutvikling av politisk og administrativ organisering, samt oppfølging og videreutvikling av det administrative kvalitetssystemet (herunder systemskifte).	3	3	9
Medarbeiderperspektiv: Sykefravær	3	3	9	Tett lederoppfølging, fokus på HMS i møter og aktiviteter, tidlig tilrettelegging.	2	2	4
Ressursperspektiv: Avvik fra driftsbudsjettet	3	3	9	Videreutvikling av systemet for økonomistyring og oppfølging, herunder kompetanseutvikling for ledere og mellomledere/innkjøpere.	3	2	6

Mål		
Hovedmål: En kvalitativt god og tilpasset tjenesteproduksjon som imøtekommer framtidige utfordringer.		
Delmål:	Indikator:	Måltall:
Gode politiske prosesser som leder fram til klare politiske vedtak og oppfølging av disse.	Avholdelse av møter i henhold til møteplanen (ev. med justerte datoer)	100 %
Aktiv regional deltakelse og eierskap i interkommunalt samarbeid.	Viderføring (ev. med revidering) av eksisterende samarbeidsavtaler	100 %
Organisasjonskultur for utvikling, omstilling og læring.	Andelen enheter som følger opp 10-faktorundersøkelsen med tiltak	100 %
Kontinuerlig kvalitetsutvikling for styrking av tjenestekvalitet.	Andel avvik med igangsatt behandling innen 8 uke etter registrering	90 %

¹ Forklaring på risikovurderingsskjema (gjelder alle områder):

Sannsynlighet (S): 1 Lite sannsynlig, 2 Mindre, 3 Sannsynlig, 4 Meget, 5 Svært

Konsekvens (S): 1 Liten konsekvens, 2 Mindre, 3 Middels, 4 Stor, 5 Svært stor (katastrofal)

Produkt (P): S x K

Restrisiko (R): S (etter risikoreduserende tiltak) x K (etter risikoreduserende tiltak)

Fargekoder P og R: Grønn = Ivarettatt, Gul = Må følges opp særskilt, Rød = Må utarbeide ytterligere tiltak

Prioriteringer kommunedirektør, politisk styring og stab

Politikk

Den politiske organiseringen er endret fra og med inneværende kommunestyreperiode, og det er vedtatt nytt delegeringsreglement, reglementer for det enkelte folkevalgte organ, felles reglement for saksbehandling, og forskrift om folkevalgtes arbeidsvilkår. Kommunestyret vedtar i tillegg ny samfunnsdel til kommuneplanen, samt planstrategi. Dette ivaretar de relevante kravene i ny kommunelov.

Kommunedirektør

Implementeringen av den nye administrative organisasjonsstrukturen pågår fortsatt, både organisatorisk for enhetene som etablerer nye avdelinger, og strukturelt med tanke på rutiner og retningslinjer. Etablering og utvikling av virksomhetsstyring med ulike verktøy vil det arbeides med særlig i starten av perioden. Delegeringsreglement (politisk lovdel og administrativ del) vil prioriteres i 2021.

Utvikling

Utviklingsavdelingen er nyopprettet og er sammensatt av ansatte med ulik bakgrunn og kompetanse. Avdelingens ansvarsområde favner vidt og omfatter fag- og utviklingsrådgivning, barnehagefaglig myndighet, folkehelse, samfunnsplanlegging, IKT, kommunikasjon, beredskap, næring, miljørettet helsevern, smittevern, salg/skjenkesaker, legetjeneste. Utover ivaretagelse av rene driftsoppgaver skal avdelingen jobbe tett med driftsenhetene og være pådriver for innovasjon og tjenesteutvikling, og yte bistand til prosjektledelse, strategi og utviklingsoppgaver.

Økonomi

Økonomiavdelingen vil prioritere arbeidet med å tilpasse en kontoplanstruktur som på en hensiktsmessig måte er egnet for å ta ut relevant styringsinformasjon. Det blir tatt i bruk nytt verktøy for å rapportere på drifts- og investeringsbudsjettet. I denne sammenhengen vil det jobbes med rapporteringsmaler som tilpasses de overordnede styringsdokumentene. Dette i et tett samarbeid med de øvrige stabs- og enhetsområdene. Riktig regnskapskontering er viktig med tanke på analysearbeid. Intern KOSTRA-opplæring vil bli et område som økonomikontoret vil prioritere fremover.

HR

Høsten 2020 ble det etablert HR-avdeling med kompetanse innenfor lønn, personal og arkiv. Med denne satsningen ønsker en å drive helhetlig organisasjonsutvikling. I 2021 vil HR-avdelingen ta tak i nærværarbeidet og helhetlig plan for dette, lederprogram og lederplattform, anskaffe og implementere nytt kvalitetssystem, oppgradere og implementere ny versjon av elektronisk arkiv- og saksbehandlersystem. Videre ønsker en å ha fokus på de digitale verktøyene Grue kommune har innenfor området, og optimalisere bruken av disse.

2.3.3 Samfunn og næring

Dette strategiske området består av enhet samfunn. Enheten har avdelingene jordbruk, skogbruk, kommunalteknikk, eiendomsforvaltning, renhold og kjøkken, samt ivaretar funksjonene servicetorg, kultur og bibliotek.

Sentrale resultater					
Brukerperspektiv		Res 18	Res 19	Res 20	Mål 21
Kommunebarometeret	Miljø og ressurser	215	79	-	79
Kommunebarometeret	Saksbehandling	-	64	-	64
Kommunebarometeret	Vann og avløp	117	376	-	150
Medarbeiderperspektiv		Res 18	Res 19	Res 20	Mål 21
Lavt sykefravær	Sykefraværspersent (total)	3,2	7,3	-	≤ 7
Ressursperspektiv		Res 18	Res 19	Res 20	Mål 21
Drift i balanse	Budsjettavvik (i tusen kr)	-1 219	-1 522	-	0

Økonomiske rammer					
	2020	2021	2022	2023	2024
Samfunn og næring (i tusen kr.)	21 403	20 914	23 312	20 912	20 362

Risikovurdering							
Risiko	S	K	P	Risikoreduserende tiltak	S	K	R
Brukerperspektiv: Avvik tjenesteyting	3	3	9	Oppfølging av kvalitetssystemet. Samarbeid på tvers. Kompetanseutvikling. Innføring av ny teknologi/digitale løsninger.	2	2	4
Medarbeiderperspektiv: Sykefravær	2	2	4	Oppfølging av 10-faktor. Aktiv tilrettelegging og tett sykefraværsoppfølging.	2	2	4
Ressursperspektiv: Avvik fra driftsbudsjettet	3	3	9	Eierskapsmelding. Styrking av planverk. Koordinering av ressurser. Utleie/salg/avvirkning.	2	3	6

Mål		
Hovedmål: Sikre god og effektiv landbruks- arealbruks- og byggesaksbehandling i kommunen.		
<i>Delmål:</i>	<i>Indikator:</i>	<i>Måltall:</i>
Følge opp eierrollen i interkommunalt samarbeid.	Antall revideringer av eiermelding i løpet av 4-årsperioden	4

Prioriteringer samfunn og næring

Jordbruk

Videreføre det store arbeidet med driftsutbygging i jordbruket de tre siste årene, både når det gjelder tradisjonelt landbruk og tilleggsnæringer. Dette har ført til stor aktivitet både innen tradisjonelt landbruk og ført til at Grue kommune har fått tre godkjente inn på Tunet tilbydere siden 2018. Opprettholde den gode kontakten vi har opparbeidet oss med Innovasjon Norge Innlandet. Delta i prosjektet "Potet i Solør", i samarbeid med influenser Mariann Tveter i Heimkunnskap.no

Skogbruk

Det skal det fortsatt settes fokus på skogkulturarbeidet i kommunen, spesielt ungskogpleie. Prioritere arbeid med tilskudds- (skogkultur og skogsbilveg) og skogfondsforvaltning. Det skal politisk behandles utredning om organisering og drift av kommuneskogen, med internt og eksternt bidrag i saksgrunnlaget. Som del av og i forlengelsen av dette skal det arbeides for å styrke felles forståelse og samhandling om bærekraftig drift av kommuneskogen.

Kommunalteknikk

Tilrettelegge for en effektiv og riktig saksbehandling i saker sortert under plan- og bygningsloven. Jobbe for at samfunn og kommunalteknikk skal være aktive innen samfunnsutviklingen i Grue. Økt kontrollvirksomhet og oppfølging av fattede vedtak.

Eiendom

Oppfølging og gjennomføring av planverk, herunder boligsosial handlingsplan. Planen gir føringer på avhending av u hensiktsmessige boliger og bygging av nye tilrettelagte for vanskeligstilte på boligmarkedet. Nøye oppfølging og reduksjon av energiforbruk i kommunale formålsbygg. Arbeide for å ta igjen noe av vedlikeholdsetterslepet på kommunale bygg.

Renhold

Slutføre arbeidet med å implementere kvalitetsstandarden NS-Insta 800 i alle kommunale bygg. Fortsette det gode arbeidet med trivsel og motivasjon på arbeidsplassen.

Kjøkken

Prioritere å lage god og ernæringsriktig mat for institusjon og hjemmeboende, videreføre Matgledekorpsets anbefalinger. Ha høy fokus på matsikkerhet.

Servicetorg

Skal være kommunens førstelinje, som på en positiv og kunnskapsrik måte skal ta imot og tjene besøkende publikum og alle henvendelser.

Kultur

Opprettholde fokuset med å utvikle fritidstilbud og følge opp vedtatte relevante planer. Samarbeide på tvers av fagområder og med lokale frivillige lag og foreninger for å kunne tilby et godt og variert fritidstilbud til alle, både innen fysisk aktivitet og annen trivselsskapende aktivitet.

Bibliotek

Fortsette det nære samarbeid med skole og barnehage. Tilrettelegge for aktiviteter og arrangementer i samarbeid med eksterne aktører, som Bibliotekets venner og Litteraturfestivalen i Grue. Etablere meråpent bibliotek i den hensikt å skape et bredere og mer tilgjengelig tilbud som kan styrke både leseopplæring og kunnskapsdannelse.

2.3.4 Oppvekst

Dette strategiske området består av enheten oppvekst. Enheten har avdelingene skole, barnehage, kulturskole og helsestasjon. I tillegg har området ansvar for voksenopplæring, samt oppfølgingsansvar for de interkommunale tjenestene Solør PPT og Solør barneverntjeneste (med Åsnes som vertskommune).

Sentrale resultater					
Brukerperspektiv		Res 18	Res 19	Res 20	Mål 21
Kommunebarometeret	Barnehage	8	60	-	60
Kommunebarometeret	Barnevern	295	187	-	187
Kommunebarometeret	Grunnskole	381	230	-	230
Medarbeiderperspektiv		Res 18	Res 19	Res 20	Mål 21
Lavt sykefravær	Sykefraværsprosent (total)	7,2	5,7	-	8,0
Ressursperspektiv		Res 18	Res 19	Res 20	Mål 21
Drift i balanse	Budsjettavvik	-4 973	-394	-	0

Økonomiske rammer					
	2020	2021	2022	2023	2024
Kommunedirektør mv.	65 575	67 501	66 102	66 102	66 102

Risikovurdering							
Risiko	S	K	P	Risikoreduserende tiltak	S	K	R
Brukerperspektiv: Avvik tjenesteyting	3	4	12	Kvalitetssystem – internkontroll. Deltakelse i Kultur for Læring og gjennomføring av samordnet kompetanseutvikling og kompetansepakker (språkløyper).	3	2	6
Medarbeiderperspektiv: Høyt sykefravær	3	4	12	Tett oppfølging ved sykdom. Arbeidsoppgaver i tråd med kompetanse. Gjennomføring av tiltak i kompetanseutviklingsplanen.	3	2	6
Ressursperspektiv: Avvik fra driftsbudsjettet	3	4	12	Tett oppfølging av ressursbruk og økonomisk balanse. Rask iverksetting av tiltak.	3	2	6

Mål		
Hovedmål: Sikre gode og trygge oppvekstvilkår som gir alle barn og unge likeverdig tilbud og muligheter for mestring.		
<i>Delmål:</i>	<i>Indikator:</i>	<i>Måltall:</i>
Trivsel, læring og mestring	Elevundersøkelsen 7. trinn (gjen. snitt av 10 indikatorer)	4,1
Trivsel, læring og mestring	Elevundersøkelsen 10. trinn (gjen. snitt av 11 indikatorer)	3,9
Bedrede skolerresultater	Grunnskolepoeng	39,8

Prioriteringer oppvekst

Tilpasse tjenestene til synkende barnetall.

Det har vært synkende barnetall i Grue over flere år. Dette har medført mindre inntekter til kommunen for å drifte tjenester som barnehage, skole, helsestasjonstjenester og barnevern. For å imøtekomme denne utviklingen er det foretatt årlig reduisering av bemanning i den grad det ikke går på bekostning av nasjonale bestemmelser for bemanning og norm for helsestasjonstjenester.

Barnehagene Gromungen og Solungen vil nå samles i lokalene til Solungen fra og med 1. august 2021. Videre vil det i løpet av våren 2021 utredes mht fremtidig plassering/løsning for barnehagen.

Det vil være naturlig å se nedgang i elevtall opp mot ressursbruk i skolen. Ressurser til ledelse og funksjoner må vurderes, slik at tildelte rammer sikrer de beste løsningene for elevene beste og en felles praksistilnærming.

Ressurser til forebygging og tverrfaglig innsats for barn og familier.

Det foreslås ingen reduksjoner for helsestasjonstjenester/ skolehelsetjeneste da denne tjenesten er svært viktig i ett forebyggende perspektiv for barn og familier i Grue.

Når det gjelder andel barn i barnevernet har Grue en høyere andel enn de vi sammenligner oss med. I tillegg ligger kommunen svært høyt på utgifter per barn som omfattes av omsorg utenfor hjemmet. Den forebyggende innsatsen er styrket og systematisert gjennom planen «Samordning av tiltak og tjenester for barn og unge i Grue».

Et tverrfaglig familieteam er i gang som et prosjekt støttet av eksterne midler og vil være et godt forebyggende element for barn og familier som trenger hjelp og tiltak fra ulike fagområder.

Utvikling av tjenestekvalitet

Gjennom kompetanseutviklingstiltak jf kommunal plan og nasjonale midler til styring av kompetanse har 10 ansatte vært i videreutdanning skoleåret 20/21. Antall studenter bør ikke overstige 5 stk i de kommende årene. Grue deltar i den samordnede innsatsen Kultur for Læring i Hedmark. Kultur for læring er et forbedrings- og innovasjonsarbeid der alle grunnskoler (2016-2020) og barnehager (2017-2021) i alle kommuner i Hedmark deltar. Analysearbeid og tiltak knyttet til siste undersøkelse høsten 2020 vil fortsette i 2021/2022.

Pedagogisk praksis forbedres kollektivt i alle barnehager og skoler. I Kultur for læring skal alle delta sammen slik at den samlede kompetansen og kapasiteten forbedres. Samtidig vil samarbeidet med oppfølgingsordningen prege skoleutviklingsarbeidet.

At skolehelsetjenesten har blitt en del av sektorområdet oppvekst krever at vi internt i organisasjonen jobber med et samlende og felles kontekstueilt utgangspunkt.

2.3.5 Helse og velferd

Dette strategiske området består av enhetene sykehjem, hjemmebaserte tjenester, tilrettelagte tjenester, samt NAV. Det strategiske området yter tjenester etter Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester, Lov om pasient- og brukerrettigheter og Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen m.m.

Sentrale resultater					
Brukerperspektiv		Res 18	Res 19	Res 20	Mål 21
Kommunebarometeret	Rangering pleie og omsorg	124	168	74	65
Kommunebarometeret	Rangering helse			289	270
Medarbeiderperspektiv		Res 18	Res 19	Res 20	Mål 21
Lavt sykefravær	Sykefraværsprosent (total)	13,59	11,77	-	9,0
Ressursperspektiv		Res 18	Res 19	Res 20	Mål 21
Drift i balanse	Budsjettavvik	-1 096	340	-	0

Økonomiske rammer					
	2020	2021	2022	2023	2024
Helse og velferd (i tusen kr)	161 478	156 915	151 723	147 723	144 742

Risikovurdering							
Risiko	S	K	P	Risikoreduserende tiltak	S	K	R
Brukerperspektiv: Avvik tjenesteyting	4	4	16	Sikre god internkontroll. Fokus på gode systemer, faglige rutiner og et velfungerende kvalitetssystem.	3	3	9
Medarbeiderperspektiv: Sykefravær	4	3	12	Sikre gode systemer for rask oppfølging av sykmeldte. Sørg for god forankring i ledelse, hos tillitsvalgte og verneombud.	3	2	6
Ressursperspektiv: Avvik fra driftsbudsjettet	3	4	12	Tett oppfølging av enhetsledere på økonomi, god økonomirapportering og rask iverksetting av korrigerende tiltak	2	3	6

Mål		
Hovedmål: Et fleksibel og differensiert helse- og omsorgstilbud i Grue kommune.		
<i>Delmål:</i>	<i>Indikator:</i>	<i>Måltall:</i>
Sikre tilstrekkelig kompetanse i tjenestene	Øke andelen ansatte med høyskoleutdanning innen helse- og omsorgstjenestene	Mål: 40 %

Prioriteringer helse og velferd

Kvalitetsforbedring

Arbeidet med kvalitetsforbedringer i tjenestene må videreføres. Prosessen med oppbygging og implementering av nytt kvalitetssystem må gjennomføres. Dette vil legge grunnlag for god styring, kontroll og tjenestekvalitet. Det må sikres en kontinuerlig oversikt over avvik, herunder uønskede hendelser, pasient/brukerevalueringer og klager. Dette vil brukes i kvalitetsforbedring i tjenestene. Det vises i denne sammenheng til Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten.

Utviklingsarbeid

Utviklingsprosjektet i HDO er avsluttet, men forbedringsarbeidet fortsetter for økt kompetanse med pasienten i fokus, bedring av arbeidsmiljøet og med mål om å redusere sykefraværet.

Sykehjemmet har over tid hatt utfordringer. På bakgrunn av dette ble det startet et forprosjekt for å kartlegge forholdene og igangsette et forbedringsarbeid. Det er søkt om midler fra Fylkesmannen i Innlandet for å igangsette et hovedprosjekt for å gjennomføre forbedringstiltak i form av økt kvalitetssikring av tjenestene, kompetanseheving hos ansatte, gjennomgang og utbedring av rutiner og prosedyrer, samt gjennomgang og forbedring av forvaltningsoppgavene.

Velferdsteknologi

Helse og Velferd har tatt i bruk noen velferdsteknologiske løsninger og arbeider videre med å ta i bruk ny teknologi for å ivareta brukeres selvstendighet og integritet, og forenkle arbeidshverdagen for ansatte. Teknologi kan bidra til økt trygghet, sikkerhet, selvstendighet og livskvalitet. Det er viktig å fortsette å utforske mulighetsrommet som velferdsteknologi kan gi og sette bruken inn i en helhetlig sammenheng.

Arbeidet med å få nettdekning på Grue Helsetun er planlagt. Dette er viktig for videre muligheter for bruk av velferdsteknologi. Videre må nytt alarmsystem / signalanlegg på plass ved heldøgns bemannede omsorgsboliger.

Økt bruk av velferdsteknologi kan gi brukere mulighet til økt mestring og selvstendighet. Innføring av teknologi vil medføre endringer i dagens ansvar og arbeidsoppgaver i hele organisasjonen. Pårørende kan bli mer involvert og få økt trygghet i forhold til sine nærmeste. Det blir behov for og økt fokus på samarbeid med frivillige og/ eller frivillige organisasjoner fremover.

Sykefraværsarbeid

Sykefraværsarbeidet må fortsatt følges opp. God oppfølging av sykemeldte krever tett oppfølging og godt samarbeid med NAV. Ledere må ha tid og kompetanse til å drive denne oppfølgingen. Godt sykefraværsarbeid krever gode rutiner og støttefunksjoner i samarbeid med NAV, ledelse, tillitsvalgte, verneombud og ansatte.

2.4 Budsjett og økonomiplan

2.4.1 Driftsbudsjett

Kommunestyret skal i medhold av kapittel 5 i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. vedta økonomiplan og budsjett etter oppstillingene;

- § 5-4 Bevilgningsoversikt – drift
  - o 1. ledd (vil blir omtalt som «Bevilgningsoversikt drift A»)
  - o 2. ledd (vil bli omtalt som «Bevilgningsoversikt drift B»)
- § 5-5 Bevilgningsoversikt – investering (vil bli omtalt som «Bevilgningsoversikt investering»)
- § 5-6 Økonomisk oversikt etter art – drift (denne kan utarbeides etter vedtak)
- § 5-7 Oversikt over gjeld og andre vesentlige forpliktelser

Konsekvensjustert budsjett

Etter å ha konsekvensjustert budsjettet for 2021 var det finansielle gapet (omstillingsbehovet) på 12,3 mill kroner. Et konsekvensjustert budsjett viser hva det vil koste å opprettholde gjeldende aktivitet i 2020, justert for lokale og sentrale vedtak samt endringer av inngåtte leverandøravtaler.

Forklaringene til det finansielle gapet er som følger;

Tall i mill.kroner

Frie inntekter (inntektssystemet)	mindreinntekt	-1,5
Eiendomsskatt	mindreinntekt	-1,8
Integreringstilskudd flyktninger/rentekompensasjonsordn. Husbanken	mindreinntekt	-1,8
Nettoutgifter kommunal tjenesteproduksjon*	merutgift	-12,0
Netto finansutgifter (renteutgifter/-inntekter, avdrag på lån)	mindreutgift	+5,4
Dipsonering/dekning av netto driftsresultat	økt nettoavsetning	-0,6
Finansielt gap		-12,3

* Forklaring nettoutgifter kommunal tjenesteproduksjon:

Tall i mill.kroner

	2019 regnskap	2020 justert budsjett	2021 konsekvens- justert budsjett	Differanse justert budsjett 2020 og budsjett 2021
Nettoutgifter kommunal tjenesteproduksjon	305,0	297,7	309,7	12,0

Justeres nettoutgifter regnskap 2019 med lønns- og prisvekst for 2020 og 2021 ville nettoutgiftene med samme aktivitetsnivå vært 323 mill kroner i 2021. Konsekvensjustert budsjett 2021 viser 309,7 mill kroner – en differanse på 13,3 mill kroner. I differansen inngår justering av pensjonspremie inkl. arbeidsgiveravgift på ca 4,5 mill kroner. Den reelle endringen (og altså effekten av iverksatte omstillingstiltak) er 8,8 mill kroner. Dette er ikke tilstrekkelig til å finansiere driften i 2021 og videre i økonomiplanperioden, da inntektsutviklingen ikke kompenserer for merkostnadene. Det er således nødvendig med ytterligere omstillingstiltak.

Bevilgningsoversikt drift A

<i>Bevilgningsoversikt drift - budsj./regnsk.forskr. §5-4 1.ledd</i>							
Post	Linjenavn	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
1	Rammetilskudd	-188 706 852	-196 881 000	-192 759 000	-186 489 000	-184 468 000	-182 453 000
2	Inntekts- og formuesskatt	-108 099 596	-103 398 000	-110 247 000	-110 102 000	-109 981 000	-109 788 000
3	Eiendomsskatt	-14 359 756	-12 770 000	-11 020 000	-11 020 000	-11 020 000	-11 020 000
4	Andre generelle driftsinntekter	-11 413 439	-7 995 000	-6 200 000	-2 398 000	-2 398 000	-2 398 000
5	SUM GENERELLE DRIFTSINNTEKTER	-322 579 643	-321 044 000	-320 226 000	-310 009 000	-307 867 000	-305 659 000
6	Sum bevilgninger drift, netto	305 039 084	297 692 342	297 289 219	291 104 324	282 673 560	278 692 317
7	Avskrivninger	17 999 512	17 662 112	17 662 112	17 662 112	17 662 112	17 662 112
8	SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	323 038 596	315 354 454	314 951 331	308 766 436	300 335 672	296 354 429
9	BRUTTO DRIFTSRESULTAT	458 953	-5 689 546	-5 274 669	-1 242 564	-7 531 328	-9 304 571
10	Renteinntekter	-978 019	-630 000	-630 000	-630 000	-630 000	-630 000
11	Utbytter	-146 088	-67 000	-67 000	-67 000	-67 000	-67 000
12	Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	8 582	0	0	0	0	0
13	Renteutgifter	6 938 849	9 215 444	7 444 251	7 646 330	7 797 331	7 783 519
14	Avdrag på lån	10 218 295	14 146 849	10 500 000	10 782 500	11 052 500	11 052 500
15	NETTO FINANSUTGIFTER	16 041 619	22 665 293	17 247 251	17 731 830	18 152 831	18 139 019
16	Motpost avskrivninger	-17 999 512	-17 800 000	-17 662 112	-17 662 112	-17 662 112	-17 662 112
17	NETTO DRIFTSRESULTAT	-1 498 940	-824 253	-5 689 530	-1 172 846	-7 040 609	-8 827 664
	<i>Disponering eller dekning av netto driftsresultat</i>						
18	Overføring til investering	1 368 615	1 540 000	1 426 000	1 426 000	1 426 000	1 426 000
19	Netto avsetninger til eller bruk av bundne fond	437 156	-122 677	20 530	20 530	20 530	20 530
20	Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	3 906 206	-593 070	4 243 000	-273 684	5 594 079	7 381 134
21	Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
22	SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	5 711 977	824 253	5 689 530	1 172 846	7 040 609	8 827 664
23	FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	4 213 037	0	0	0	0	0
	<i>Diff skyldes Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk</i>	4 213 037	0	0	0	0	0

Oversikt «Spesifikasjon av avsetning/bruk av disposisjonsfond og bunde fond» er ikke en del av oppstillingen, men legges ved som en tilleggsinformasjon.

<i>Spesifikasjon av avsetning/bruk av disposisjonsfond og bundne fond</i>						
Linjenavn	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Overføring til investering	1 368 615	1 540 000	1 426 000	1 426 000	1 426 000	1 426 000
Avsetning til bundne driftsfond	2 633 926	576 000	576 000	576 000	576 000	576 000
Bruk av bundne driftsfond	-2 196 770	-698 677	-555 470	-555 470	-555 470	-555 470
Avsetning til disposisjonsfond	4 896 010	180 930	5 243 000	307 332	5 594 079	7 381 134
Bruk av disposisjonsfond	-989 804	-774 000	-1 000 000	-581 016	0	0

Formålet med oppstillingen etter § 5-4 2. ledd er å vise hvordan tilgjengelige ressurser fordeles på de ulike kommunale tjenestene. Fordelingen pr strategisk rammeområde er vedtatt slik;

Bevilgningsoversikt drift B

<i>Bevilgningsoversikt drift - budsj./regnsk.forskr. §5-4 2.ledd</i>						
Rammeområde	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Finans	-305 015 155	-297 575 665	-297 135 749	-290 950 854	-282 520 090	-278 538 847
Politikk, kommunedirektør, stab	47 145 319	49 119 633	51 806 290	49 814 467	47 783 399	47 333 351
Samfunn og næring	22 300 189	21 403 059	20 913 578	23 312 153	20 912 153	20 362 153
Oppvekst	71 392 083	65 575 372	67 501 083	66 101 679	66 101 679	66 101 679
Helse og velferd	164 177 610	161 477 601	156 914 798	151 722 555	147 722 859	144 741 664
Sum bevilgninger netto	305 015 201	297 575 665	297 135 749	290 950 854	282 520 090	278 538 847
<i>Diff 1. ledd mot 2.ledd</i>	23 883	116 677	153 470	153 470	153 470	153 470
<i>Herav:</i>						
<i>Andre generelle driftsinntekter</i>		-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
<i>Utbytter</i>		-7 000	-7 000	-7 000	-7 000	-7 000
<i>Netto avsetning til eller bruk av bundne fond</i>		-189 677	-46 470	-46 470	-46 470	-46 470
<i>Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond</i>		180 000				
		-116 677	-153 470	-153 470	-153 470	-153 470

Salderinger

Bevilgningsoversik drift B er saldert jfr følgende tiltak:

	2021	2022	2023	2024
Mer-/mindreforbruk konsekvensj. budsjett	12 353 913	18 327 913	20 469 913	22 677 913
Totale driftskostnader fra investeringsbudsjett	44 251	528 830	949 831	936 019
Valgte driftstiltak	-12 398 164	-18 856 743	-21 419 744	-23 613 932
Valgte tiltak	2021	2022	2023	2024
Totale driftskostnader fra investeringsbudsjett	44 251	528 830	949 831	936 019
Videreførte tiltak fra siste økonomiplan	-1 579 649	-2 379 649	-3 379 649	-3 379 649
Gjerde på sansehagen 2020	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000
Nærmiljø Svullrya 2020	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Avhendig av bygg 2020	-250 000	-250 000	-250 000	-250 000
Utleie Jernbanevegen 70 2020	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
Forventet effekt av velferdsteknologi i Hjemmetjenesten 2020	-244 649	-244 649	-244 649	-244 649
Tiltak kommunale veier 2020	80 000	80 000	80 000	80 000
Reduserte overføringer til barnevernet 2020	-600 000	-1 400 000	-2 400 000	-2 400 000
Nye tiltak	-10 818 515	-16 477 094	-18 040 095	-20 234 283
Avsetning disposisjonsfond (saldering)	1 000 000	307 332	5 594 079	7 381 134
Effektivisering av tjenesteproduksjonen, med ekstern bistand til gjennomføring	500 000	-2 000 371	-6 000 067	-8 000 046
Redusere reiseutgifter	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Justering sykkelønsrefusjon	-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000
Redusert budsjett AMU/velferdsmidler	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
Redusere ordning med sentrale opplæringsmidler	-125 000	-250 000	-250 000	-250 000
Behov Helse og velferd - KAD-plasser	816 186	816 186	816 186	816 186
Fiberutbygging Grue Vestside	0	0	0	0
<i>SAMFUNN OG NÆRING (1500)</i>	<i>1 000 000</i>	<i>581 016</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>FINANSUTGIFTER, -INNETEKTER OG OVERFØRING (9000)</i>	<i>-1 000 000</i>	<i>-581 016</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Nedbemannig	-600 501	-748 340	-1 198 392	-1 648 440
Reduksjon lisenser mv.	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Økt salg av tjenester	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Omtaksering av eiendomsskattegrunnlaget	0	2 700 000	500 000	0
Omlagging/effektivisering i bruk av kommunale formålsbygg	0	-200 000	-200 000	-200 000
Redusere utgifter til konsulenter, kommunalteknikk	-750 000	-750 000	-750 000	-750 000
Sparte drift- og vedl.holdsutgifter - investering tilrettelegte boliger	0	0	-100 000	-150 000
Øke ressurser på plan og prosjektledelse, kommunalteknikk	490 607	739 182	739 182	739 182
Økt aktivitet og fokus på landbruket (primærnæringen)	0	-100 000	-100 000	-100 000
Økt aktivitet og fokus på tilrettelegging for næringslivet	0	-100 000	-100 000	-100 000
Økt utleie næringsbygg	-70 000	-120 000	-120 000	-120 000
Økte inntekter gebyrer, økt aktivitet samfunnsutvikling	0	-100 000	-200 000	-200 000
Økte inntekter i forbindelse med tiltak 1-2, planarbeid	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Økte inntekter i forbindelse med tiltak 1-2, prosjektledelse	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Barn fra Nesskogen gis tilbud i Grue	-500 000	-860 000	-860 000	-860 000
Endring av barnehagestruktur	-460 000	-1 100 000	-1 100 000	-1 100 000
Endring i støttefunksjoner	0	-399 404	-399 404	-399 404
Nedbemannig barnehage og skole	-3 077 311	-3 077 311	-3 077 311	-3 077 311
Redusert bruk av alternativ opplæring	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Helse, velferd og Nav	0	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Redusere 4 korttidsplasser	-1 226 033	-1 226 033	-1 226 033	-1 226 033
Redusert vikarbruk pga økt grunnbemanning	-699 933	-699 933	-699 933	-699 933
Avvikle bofellesskap mindreårige flyktninger	-1 471 823	-3 663 695	-3 663 695	-3 663 695
Redusere et bofellesskap	0	0	0	-981 216
Redusere brukergruppen flyktninger	-1 644 707	-1 644 707	-1 644 707	-1 644 707

Fordeling av salderinger på rammeområder

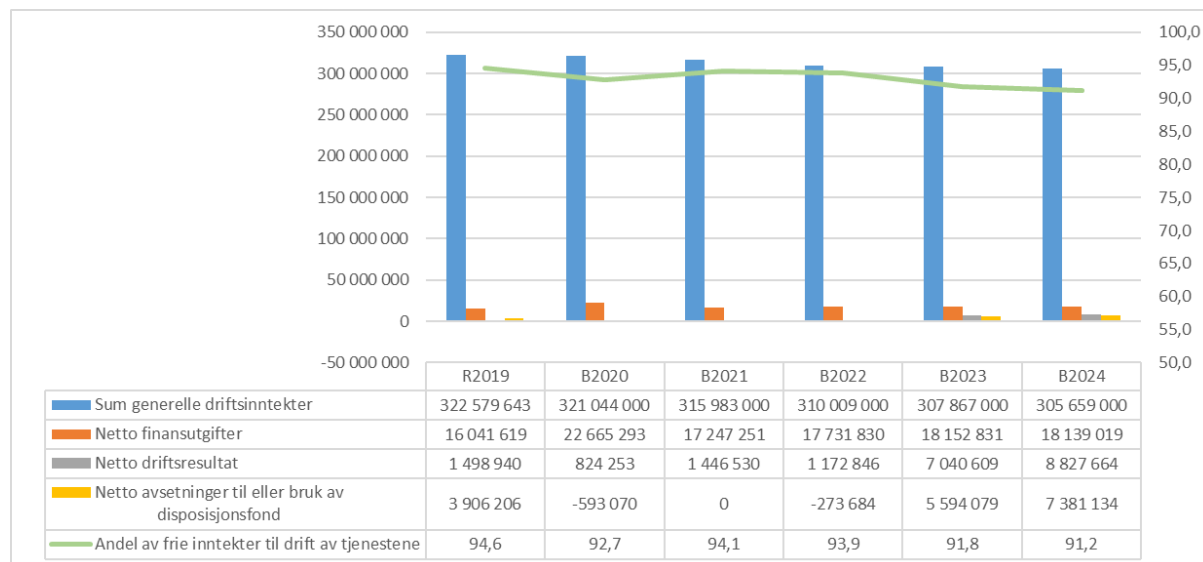
Salderingene blir fordelt på rammeområdene som følger:

Fordeling tiltak pr. rammeområde	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Finans	1 000 000	307 332	5 594 079	7 381 134
Politikk, kommunedirektør, stab	57 685	-715 154	-1 165 206	-1 615 254
Samfunn og næring	-1 435 393	963 182	-1 436 818	-1 986 818
Oppvekst	-5 353 311	-7 552 715	-8 552 715	-8 552 715
Helse og velferd	-6 667 145	-11 859 388	-15 859 084	-18 840 279
	-12 398 164	-18 856 743	-21 419 744	-23 613 932

Bruk av frie inntekter i økonomiplanperioden

Grafen under viser hvordan de frie inntektene er disponert og vil bli disponert i budsjett og økonomiplanperioden. Det legges opp til å redusere andelen noe fra 94,6 pst i R2019 mot ca. 91 pst ved utgangen av 2024. Det ble vist en tilsvarende tabell i fjor hvor status R2018 var 93,4 pst.

Ambisjonen ved utgangen av 2023 var satt til 89,4 pst. Ved å senke andel bruk av frie inntekter til driften frigjøres midler for å kunne foreta større avsetning til disposisjonsfondet. Større avsetninger bidrar til å skaffe seg større handlingsrom og styrker muligheten til å forvalte økonomien på en slik måte at den økonomiske handleevnen ivaretas over tid.

2.4.2 Investeringsbudsjett

Kommunestyret skal vedta investeringsbudsjettet oppstilt etter forskriftens § 5-5 Bevilgningsoversikt investering. Skjema etter denne bestemmelsen blir vist som «Bevilgningsoversikt drift A» - som viser samlet finansieringsbehov samt hvordan dette er finansiert, og «Bevilgningsoversikt B» - som viser investeringstiltakene fordelt pr rammeområde. Investeringsbudsjettet skal til en hver tid gjenspeile et mest mulig realistisk investeringsnivå i perioden. Forpliktelser og prioriteringer i investeringsplanen legger føringer for kommunens gjeldsutvikling og økonomisk handlingsrom. Enkelte investeringstiltak som er flerårige må det forventes at budsjettrammen vil bli justert etter hvert som prosjektet blir klarere definert. Usikkerhetsgraden til budsjettrammenes størrelse og periodisering vil avhenge av hvilken fase prosjektet er i ved budsjetteringstidspunktet. Tabell under viser vedtatte investeringstiltak.

Bevilgningsoversikt A - investering

Linjetekst	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Investeringer i varige driftsmidler	10 495 000	13 746 000	16 300 000	0	0
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 640 000	1 426 000	1 426 000	1 426 000	1 426 000
Utlån av egne midler	0	2 000 000	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	12 135 000	17 172 000	17 726 000	1 426 000	1 426 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-770 000	-2 670 000	-3 250 000	0	0
Tilskudd fra andre	0	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	0	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-9 725 000	-13 076 000	-13 050 000	0	0
SUM INVESTERINGSINTEKTER	-10 495 000	-15 746 000	-16 300 000	0	0
Videreutlån	0	0	0	0	0
Bruk av lån til videreutlån	0	0	0	0	0
Avdrag på lån til videreutlån	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	0	0	0	0	0
NETTO UTGIFTER VIDEREUTLÅN	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-1 640 000	-1 426 000	-1 426 000	-1 426 000	-1 426 000
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-1 640 000	-1 426 000	-1 426 000	-1 426 000	-1 426 000
Fremført til inndekning i senere år udekket beløp	0	0	0	0	0

Skjema Bevilgningsoversikt B – investering viser årlig brutto budsjettramme for de investeringene som vedtas og behovet for disse i økonomiplanperioden. For fremtiden vil det bli foreslått å vedta investeringsplaner med lengre horisonter med den hensikt å ha en tydeligere investeringsprofil og således synliggjøre de driftsmessige konsekvensene. Det bør også vurderes å legge opp til måltall på kommunal egenfinansiering.

Bevilgningsoversikt B - investering

Rammeområde	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Politikk, kommunedirektør, stab		910 000			
Samfunn og næring	12 926 000	12 836 000	16 300 000		
Oppvekst					
Helse og velferd	1 447 500				
Finans		3 426 000	1 426 000	1 426 000	1 426 000
SUM	14 373 500	17 172 000	17 726 000	1 426 000	1 426 000

Vedtatte investeringer på tiltaksnivå

Som et supplement til bevilgningsoversiktene investering A og B vises en oppstilling over tiltak som er videreført fra sist økonomiplan og hvilke tiltak som er nye. Oversikten viser også hvordan tiltakene er budsjettert med nye låneopptak og tidligere låneopptak (ubrukte lånemidler).

	2021	2022	2023	2024
Sum investeringer nye tiltak	5 762 000	1 426 000	1 426 000	1 426 000
Sum investeringer overført/videreført sist økonomiplan	11 410 000	16 300 000	0	0
Sum fond	0	0	0	0
Sum overført fra drift	-1 426 000	-1 426 000	-1 426 000	-1 426 000
Sum lån - nye	-5 580 000	-13 050 000	0	0
Sum annet;	-10 166 000	-3 250 000	0	0
<i> hvorav refusjon momskompensasjon</i>	<i>-2 670 000</i>	<i>-3 250 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i> hvorav lån - tidligere tatt opp</i>	<i>-7 496 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Netto finansiering nye tiltak	0	0	0	0
Sum renter og avdrag	44 251	528 830	949 831	936 019
Sum andre driftskonsekvenser	0	0	0	0
Sum netto driftskonsekvenser	44 251	528 830	949 831	936 019

Investeringstiltak - nye

Egenkapitaltilskudd KLP	1 426 000	1 426 000	1 426 000	1 426 000
Grue Helsetun - oppgraderinger sykesignalanlegg, wi-fi og inventar	1 500 000	0	0	0
Meråpent bibliotek	266 000	0	0	0
Utlån	2 000 000	0	0	0
Velferdsteknologisk plattform - HIKT	570 000	0	0	0

Investeringstiltak overført/videreført sist økonomiplan

Utstyr kjøkken/postkjøkken	350 000	0	0	0
Tiltak fra partiene H/A fortau Gruehallen 2020	500 000	0	0	0
Brannsikringstiltak forsert plan	500 000	0	0	0
Brannstasjon	6 250 000	16 250 000	0	0
IKT plan grunnskole	290 000	0	0	0
Geovekst prosjekt, del 4	50 000	50 000	0	0
Insta 800, kvalitetssystem for renhold	125 000	0	0	0
Nytt folkeregister og nytt kommunenr.	50 000	0	0	0
Geovekstsamarbeid nr 1	135 000	0	0	0
Geovekstsamarbeid nr 2	110 000	0	0	0
Sykehjem/ombygging postkjøkken	2 050 000	0	0	0
Veslekila 1 utleiebygg/påbygg	1 500 000	0	0	0

Tiltaksbeskrivelser

Egenkapitaltilskudd KLP

Dette er et årlig bidrag til å opprettholde selskapets bufferkapital og risikobærende evne. KLP kan på den måten ta den finansielle risikoen som kreves for å oppnå en tilfredsstillende avkastning over tid.

Grue Helsetun – sykesignalanlegg omsorgsboliger, Wi-Fi, inventar sykehjem

Det er behov for nytt sykesignalanlegg på omsorgsboligene, Wi-Fi dekning på hele helsetunet, samt investering i inventar på sykehjemmet (møbler til oppholdsrom for pasienter). Kostnadsfordelingen mellom disse tre formålene vil avhenge av anbudskonkurranser og endelig fastsettes av kommunedirektøren.

Meråpent bibliotek

Meråpent bibliotek eller selvbetjent bibliotek er en tjeneste som gir lånerne utvidet tilgang til bibliotekets lokaler og mediasamlinger, før og/eller etter ordinær åpningstid. Tilgang til lokalene oppnås ved å oppgradere bibliotekket til adgangskort. Meråpent bibliotek vil bety en vesentlig forbedring av tilbudet til publikum. Man drar lånekortet ved døra og taster en pinkode, så har man adgang til biblioteket. Primært av sikkerhetsmessige årsaker for brukerne, men også med tanke på å sikre kommunale verdier, kan det være fordelaktig å ha videoovervåkingsanlegg i tillegg.

Utlån

Innlån av startlån for videreutlån.

Velferdsteknologisk plattform – HIKT

Utviklingsplattform for HIKT-samarbeidet mot velferdsteknologi. Trinn 1 av et forprosjekt. Det er nødvendig å delta på dette for å kunne være forberedt på og ta i bruk kommende velferdsteknologi.

Utstyr kjøkken/postkjøkken

Oppgradering av kjøkkenet, herunder anskaffelse av oppvaskmaskin, kombidamper samt industristekepanne.

Brannsikringstiltak forsert plan

Ferdigstilling av tiltak, iht. egen plan for brannsikringstiltak.

Brannstasjon

Behov for oppgraderinger av brannstasjon mht ren og skitten sone.

IKT plan grunnskole

Behov for å gå mer over til digitale hjelpemidler.

Geovekstprosjekt, del 4

Geo vekst prosjektet fører til oppgradering av kartene i AR 5 som er kartene som bla. ligger til grunn for kartene som landbruksdirektoratet legger til grunn for søknader til økonomiske virkemidler i jordbruket. Kommunene er pålagt å ha disse kartene oppdatert til en hver tid.

Insta 800, kvalitetssystem for renhold

Maskiner og ny teknologi for bedre, mer effektivt og framtidsrettet renhold.

Nytt folkeregister og nytt kommunenr.

Det skal innføres nytt, moderne folkeregisteret. Prosjektet startet mars 2019 og var planlagt å løpe til ca mai 2020. Prosjektet anslås å være halvferdig ved utgangen av året og resten av kostnadsanslaget overføres til 2021. Prosjektet er da allerede finansiert med lån.

Geovekstsamarbeid nr 1

Et Geovekst - prosjekt i regi av Kartverket. Nye flybilder blir tatt våren 2020, og kartet blir oppgradert etter dette. En så omfattende oppgradering som blir gjort nå er ikke gjort i dette kartverket siden 2008. Det blir nye endringer i terreng og bygninger samt vannstand i elver og sjøer, som ved sist oppdatering i 1972 ikke ble korrekte nok. Oppgraderingen som er planlagt i dette samarbeidet er som før nevnt meget omfattende, og total kostnad i prosjektet for alle kommunene er 1,2 millioner, midlene det her er snakk om er Grues andel i prosjektet. Dette Geovekst prosjekt har alle kommunene forpliktet seg til å være med på, og for stort til at kommunene kan drifte det selv, av den grunn er det Statens kartverk som drifter prosjektet.

Geovekstsamarbeid nr 2

Oppgradering av AR5, registrering av traktorveger og stier i GIS - samarbeidet i Sør - Hedmark. Fører til oppgradering av kartene som bla. ligger til grunn for Landbruksdirektoratet sine økonomiske virkemiddelordninger i landbruket. Staten har pålagt kommunene å bruke AR5 som grunnlag ved godkjenning av søknader innenfor de økonomiske virkemidlene i landbruket, slik at denne oppgraderingen er meget viktig for å få utmålt riktig tilskudd til gårdbrukerne. I tillegg blir kartene oppgradert med nye traktorveier og stier som vi får ikke har hatt fullstendig data på før i Sør - Hedmark.

Sykehjem ombygging/postkjøkken

Opprette et nytt postkjøkken i hver av etasjene. Utsatt pga Korona, overføres til 2021.

Veslekila 1 utleiebygg/påbygg

Leietaker ønsker et påbygg på Veslekila 1, Edda. Utgifter dekkes inn over husleie med bindingstid 10 år. Prosjektet ikke igangsatt og overføres til 2021.

Ikke-foreslåtte investeringstiltak

Nedenfor følger en oppstilling over tidligere foreslåtte tiltak og nye tiltak. Tid og kostnad for gjennomføring av tiltakene bygger på delvis utredet og ikke utredet. Tiltak med beløp er utredet på et tidligere stadie og trengs således en ekstra gjennomgang mht endelig pris. Tid og kostnad for gjennomføring anses som foreløpige estimater med stor usikkerhet.

Tiltak uten beløp er kun behov som er definert uten noen form for utredning. Tiltakene behøver nærmere utredning før foreløpige estimater kan settes.

Investeringstiltak som ikke er valgt i denne budsjettversjonen inkluderer blant annet:

- Sykehjem: Ombygging 1. etasje (125 000)
- Grue helsetun: Forprosjekt (275 000)
- Kommunale veger (stipulert i overkant av 9 mill. kr., må gjennomgås og vurderes)
- Parkeringsplass Gruehallen (uavklart)
- Stedsutvikling Svullrya
  - Buss-skur (150 000)
  - Nærmiljøanlegg Svullryatjeneret (500 000)
  - Reguleringsplan (200 000)
  - Utendørs kunst (200 000)
- Grue helsetun: Kjølning serverrom (ikke utredet kostnad)
- Grue helsetun: Solavskjerming C-blokka (300 000)
- IT: SvarUT i HS-pro, Visma profil (100 000)
- Grue helsetun: Velferdsteknologi (utstyr) (600 000)
- Detaljregulering museumstomt Svullrya (uavklart)
- Detaljregulering Kirkenær Nord (uavklart)
- Reguleringsplan B3 (uavklart)

3 BUDSJETTMESSIGE FORUTSETNINGER OG ØKONOMISKE RAMMER

3.1 Det økonomiske opplegget for kommunene i 2021 - Statsbudsjettet

I statsbudsjettet legges det opp til en realvekst i kommunenes frie inntekter med 1,6 mrd kroner. I vurderingen av realveksten kan det nevnes at anslaget for økte kostnader som følge av befolkningsendringer i 2021 og som finansieres av kommunenes frie inntekter er nedjustert til 0,9 mrd kroner som følge av SSBs nye befolkningsframskrivninger.

I tillegg til realveksten kommer det i opplegget for 2021 en tilleggskompensasjon på 1,9 mrd kroner til kommunesektoren (kommunenes andel er 1,15 mrd kroner) for fallet i skatteinntekter utover det som kan tilskrives nedjustering av den kommunale lønns- og prisveksten (deflator) fra 3,1 til 1,4 prosent i RNB 2020. Skattenivået i 2020 videreføres dermed med uendret kjøpekraft til 2021. For rammetilskuddet er imidlertid RNB-nivå lik nivået i vedtatt statsbudsjett justert for oppgavekorrigeringer.

Rammene for frie inntekter i 2021 (utenom eiendomsskatt) kan beregnes slik:

Frie inntekter ekskl. eiendomsskatt i RNB 2020	317,4 mrd
Koronarelaterte bevilgninger 2020 videreføres ikke til 2021	-6,3 mrd
Oppgaveendringer og korreksjoner	-2,5 mrd
Rammeutgangspunkt for 2021 i 2020-priser	308,7
Realvekst	1,6 mrd
Ekstra tillegg, kompensasjon i skattereduksjon 2020	1,2 mrd
Inntektsbortfall eiendomsskatt som følge av redusert maksimalsats fra 5 til 4 promille, bolig/fritidsbolig kompenseres med økt skatt inntekt/formue	0,4 mrd
Frie inntekter, ekskl. eiendomsskatt i 2021 i 2020-priser	311,9 mrd
Lønns- og prisjustering – 2,7 prosent (deflator ²)	8,3 mrd
Frie inntekter, ekskl eiendomsskatt i 2021 i statsbudsjettet	320,3 mrd

Oppgaveendringer og korreksjoner i budsjettopplegget rammetilskudd 2021

I budsjettopplegget for 2021 er det foretatt følgende justeringer i budsjetttrammene (oppgaveendringer og korreksjoner):

- Bevilgningen til frivilligsentraler 207 mill kroner foreslås lagt om til øremerket finansiering fra og med 2021. Bevilgningen over tabell C i rammetilskuddet er derfor tatt ut og overført til et eget øremerket tilskudd for frivilligsentraler på kulturdepartementets budsjett. For nærmere informasjon vises det til kulturdepartementets fagproposisjon.
- Staten overtar fra 1. januar ansvaret for den kommunale delen av tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom den norske kirke. Det er som følge av dette trukket ut 0,45 mrd kroner fra kommunerammen, fordelt med et likt beløp (kr. 87) per innbygger.
- Det foreslås å nedjustere pensjonspåslaget i tilskuddet til private barnehager fra 13 pst til 11 pst fra 1. januar 2021. Effekten, kr. 215 mill kroner er trukket ut av kommunenes rammetilskudd.
- Egenandelstak 1 og 2 for frikort for helsetjenester slås sammen til et nytt egenandelstak fra 1. januar 2021. Regjeringen foreslår at kommunerammen økes med 50 mill kroner, fordelt etter

² Lønnsvekst 2,2 pst (utgjør ca 60 prosent av deflator) – prisvekst anslås til ca 3,5 prosent

delkostnadsnøkkelen for sosialhjelp, slik at kommunene vil kunne skjerme utsatte grupper som kan få utfordringer med høyere egenandel.

- e) Det foreslås å utvide ordningen med inntektsgradert foreldrebetaling i SFO til 3. og 4. trinn fra skoleåret 2021/2022. Som kompensasjon for kommunenes inntektsbortfall økes kommunerammen med 25 mill kroner fordelt etter delkostnadsnøkkelen for grunnskole.
- f) Aldersgrensen for utvidet rett til ettervern i barnevernet økes fra 23 til 25 år. Som kompensasjon for kommunenes merutgifter økes kommunerammen med 24 mill kroner fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnevern.
- g) Skjønnsrammen for kommunene ble økt med 100 mill kroner ved behandlingen av RNB våren 2020 for å kompensere kommuner for utgifter til gjenoppretting av kritisk infrastruktur etter naturskade. Dette var en engangsbevilgning og er ikke videreført i rammen for 2021.
- h) Utdanningsdirektoratet er i gang med innkjøp av nytt digitalt system for gjennomføring av prøver og eksamener. Brukervennlighet og oppfyllelse av krav til universell utforming er sentrale elementer i den nye løsningen. Det er anslått at det nye stystemet vil gi besparelser på 7,4 mill kroner for kommunene, og dette beløpet er trukket ut av kommunerammen med et likt beløp per innbygger.

3.2 Utslag og forutsetninger på kommunenivå

Oppgaveendringer og korreksjoner for kommunebudsjettet 2021 gir følgende utslag for Grue kommune;

Tall i hele tusen

a) Frivilligsentraler	-421
b) Tros- og livssynssamfunn	-398
c) Nedjusert pensjonspåslag – tilskudd private barnehager	-180
d) Egenandelstak 1 og 2 for frikort helsetjenester	+47
e) Utviklet ordning med inntektsgradert foreldrebetaling SFO	+17
f) Utvidet rett til ettervern i barnevernet	+18
g) Ikke videreført engangsbevilgning skjønn	
h) Nytt digitalt system for gjennomføring av prøver og eksamener	-6

Øvrige forutsetninger i kommunebudsjettet

Tall i mill kroner

<u>Avsatt lønnsreserve</u> Siden effekten av lønnsoppgjøret ikke er utbetalt er det vanskelig å beregne kostnaden på kommunenivå. For 2021 er det lagt til grunn en økonomisk ramme for 2020-oppgjøret med 1,7 pst og for 2021 med 2 pst.	7,4
<u>Pensjon (budsjett/regnskapsmessig effekt)</u> Det er budsjettert med en samlet premieinnbetaling på 39,6 mill kroner. Premieavviket er budsjettert med 13,8 mill kroner. Til budsjett- og regnskapsmessig belastning er pensjonskostnaden inkl. adm.kostnad ført opp med:	25,8
<u>Skatt/inntektsutjevning</u> Det er forutsatt en skatteinngang per innbygger på 72 pst av landsgjennomsnittet og antatt innbyggertall 1.1.21 på 4.569	143,8
<u>Eiendomsskatt</u> For inneværende års budsjett var det forutsatt omtaksering av nærings- og fritidseiendommer. Dette er ikke gjennomført og det er forutsatt kontortakst for disse skatteobjektene for 2021. Lagt til grunn en økning på 10 pst og med en sats på 4 promille. Det er knyttet usikkerhet til forutsetningene.	11,0
<u>Andre generelle statstilskudd</u> Kommunen mottar tilskudd (integreringstilskudd) til bosatte flyktninger over 5-årsperiode. En gradvis nedtrapping av tilskuddene intill disse opphører fra år seks. Tilskuddet reduseres med 1,5 mill kroner ihht justert budsjett 2020	4,0
<u>Renter og avdrag</u> Lagt til grunn en rentesats på lån med flytende rente jfr anslag nibor Norges Bank og Kommunalbankens forslag til budsjettrente.	17,9
<u>Overføring private barnehager</u> Private barnehager skal ha tilskudd pr plass tilsvarende ressursbruk i kommunal barnehagedrift. Et usikkerhetsmoment i beregningen av tilskuddsbeløpet vil være andel av total kapasitet i privat barnehage som benyttes. Budsjettbeløpet er usikkert.	8,9
<u>Grue kirkelige fellesråd</u> Overføring til Grue kirkelige fellesråd videreføres på samme nivå som 2020 – uten lønns- og prisvekst. Øvrige tjenesteområder har fått et sparekrav på 17 mill kroner i løpet av økonomiplanperioden. Ved å måle driftstilskuddet til kirken mot sammenligningskommunene i økonomianalysen ville et «riktig» tilskudd inkl. inflasjonsjustering for 2021 vært 3,8 mill kroner.	3,9

3.3 Endringer/skjerpelse i ny kommunelov

Den nye kommuneloven legger sterkere vekt på langsiktig økonomisk handlefrihet, der finansielle måltall er et av verktøyene. Lovens § 14-1 Grunnleggende krav til økonomiforvaltningen sier at;

«Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handeevnen blir ivaretatt over tid». Bestemmelsen er omtalt som generalbestemmelse og gir kommunestyret/-fylkestinget ansvaret for å styre og ha kontroll med økonomien.

Andre bestemmelser i kommuneloven som har fokus på langsiktighet;

- KL § 14-1 – Økonomien skal forvaltes slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.
- KL § 14 – 2 pkt c – Kommunestyret og fylkestinget skal selv vedta finansielle måltall for utviklingen av kommunens eller fylkeskommunens økonomi (dvs. måltall for netto driftsresultat, gjeldsgrad, disposisjonsfond etc.)

- KL § 14 – 4 Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer og strategier skal følges opp
- KL § 14 – 7 Årsberetningen skal redegjøre for om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid (i tillegg til forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen)

Når det gjelder finansielle måltall skal disse tilpasses den enkelte kommune, og være langsiktige.

De finansielle måltallene har som formål å fungere som rammer for budsjettarbeidet, men måltallene er ikke å anse som bindende for budsjettet. Måltallene blir å anse som økonomiske handlingsregler og fremstå som kommunens økonomiske politikk.

3.4 Omstillingsnivå

Med bakgrunn i dialogmøte, presentasjon av «økonomianalyse Grue kommune 2020» og et beregnet innsparingsmål (basert på regnskap 2019) på 17 millioner kroner i økonomiplanperioden står kommunen overfor store utfordringer i tiden som kommer.

Som Fylkesmannen i Innlandet i eget brev av 27.10.2020 også gir uttrykk for, er bekymringen over høy utgiftsvekst innenfor helse- og omsorgssektoren stor. Demografiutviklingen gir utfordringer i form av økte utgifter og behov for tilpasning av tjenester. Andel av befolkningen som skal forsørge den eldre delen av befolkningen vil bli betydelig lavere for mange kommuner innen 5-10 år, også for Grue. En prognosert befolkningsnedgang bidrar i tillegg til inntektsfall gjennom det statlige inntektssystemet.

3.5 Vurdering av den økonomiske utviklingen

Som nevnt under kap. 3.2 Endringer/skjerpelser i ny kommunelov ligger det i bestemmelsene at kommunene skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivarettatt over tid.

Finansielle måltall

Ved å vedta finansielle måltall (krav ihht § 14-2 pkt c) legges det føringer for økonomiske handlingsregler. Underpunktene i dette kapittelet redegjør for den historiske utviklingen (regnskap 2016 – 2019). I tillegg omtales hvordan måltallene slår ut med det fremlagte budsjettet.

Resultatgrad

Netto driftsresultat er hovedindikatoren for den økonomiske balansen i kommunesektoren. En resultatgrad utover 1,75 pst vil fungere som en ekstra sikkerhet mot uforutsette økte utgifter og redusert inntekter.

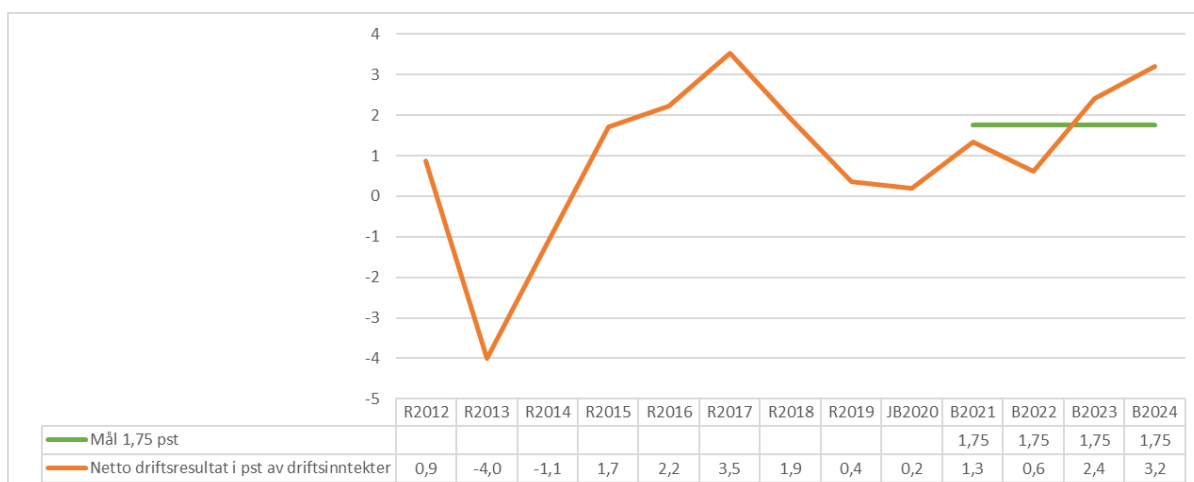
Resultatgraden viser kommunens resultat etter at renter og avdrag er betalt, og er et uttrykk for hva kommunen har til disposisjon til investeringer og avsetninger. Lav resultatgrad (<1,75 pst) over tid medfører reduserte rammer til drift, evnt utsatte investeringer fordi lånebehovet ved investeringer øker.

Grue kommune har hatt gode netto driftsresultater for årene 2015-2018. Dette skyldes i stor grad forhold som at skatteinntekten til kommunesektoren har vært vesentlig bedre enn opprinnelig anslått i statsbudsjettene. For årene 2015 og 2017 bidro også et positivt avvik i tjenesteproduksjonen til gode netto driftsresultater. For årene 2016, 2018 og 2019 hadde kommunen store negative avvik i sin tjenesteproduksjon.

Grue er avhengig av store overføringer fra kommuner med bedre skatteinntekter – gjennom utjevningsordninger i inntektssystemet – for å kunne finansiere den kommunale driften. Dette skyldes at kommunen har vesentlig lavere skatteinntekter per innbygger.

Prognose (budsjett 2021-2024)

Å angi gode anslag i budsjettet er krevende, spesielt da det fortsatt er uklart om hvordan kommunenes merkostnader til korona skal finansieres. Man har i prognosen forutsatt at kommunens utgifter til korona vil bli kompensert.

Med bakgrunn i at kommunens totale tjenesteproduksjon hadde et negativt avvik på drøyt 13 millioner kroner i regnskapet for 2019 lå det store utfordringer i å legge et økonomisk bærekraftig budsjett for økonomiplanperioden 2020-2023. Årets drift har også vist at det har vært utfordrende å realisere de vedtatte tiltakene. Siden inntektsutviklingen går i retning av stadig svakere vekst legger dette et ekstra press på å kutte ytterligere utgifter. Grue kommunes budsjett for 2021 er gjort opp med et netto driftsresultat på 1,3 pst av driftsinntektene. I dette beløpet er aktiviteten tatt ned med ca 12 millioner kroner.

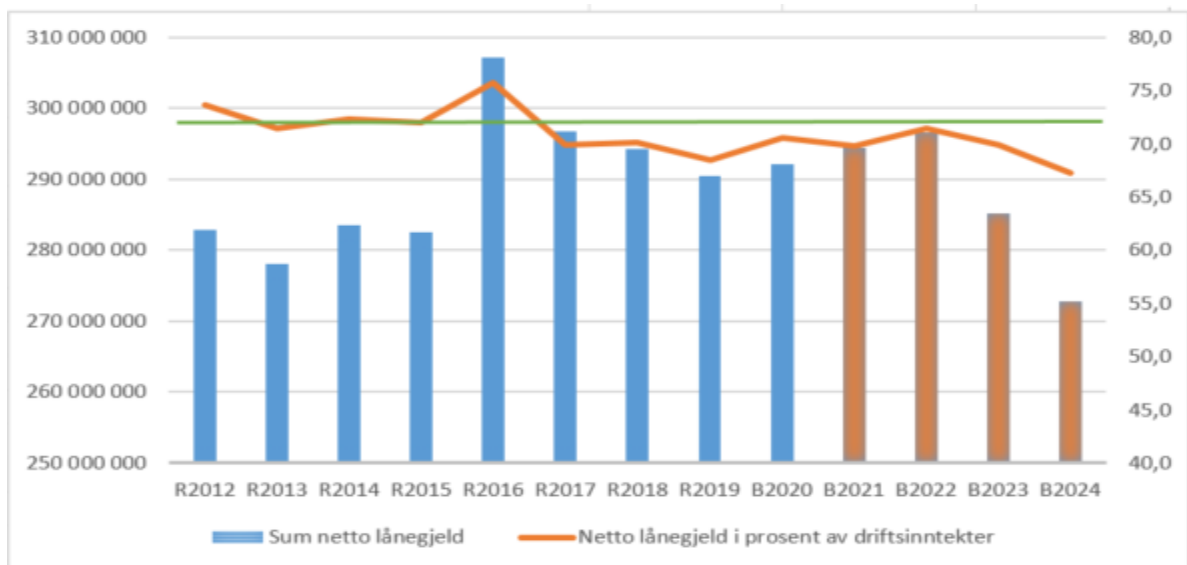
Gjeldsgrad

Det er flere måter å måle kommunens lånegjeld på. I KOSTRA's statistikkbank benyttes indikatoren «netto lånegjeld³». Indikatoren egner seg derfor til sammenligning mot andre kommuner.

Kommunedirektøren foreslår å sette ned målet om gjeldsgrad fra 80 pst til 72 pst. Begrunnelsen bygger på kommunens mangel av økonomiske reserver (disposisjonsfond). Det er avgjørende å ha tilstrekkelig midler på disposisjonsfondet til å møte uforutsette hendelser samt sikre nødvendig egenfinansiering av investeringer. Høy gjeld øker også risikoen for økte kostnader ved endring i rentenivået.

³ Langsiktig gjeld (ekskl. pensj.forpliktelser) minus ubrukte lånemidler minus totale utlån

Prognose (budsjett 2021-2024)

Grue har i kommunesammenheng i dag ingen spesiell høy gjeldsbelastning. Investeringsnivået har de senere år ligget på et relativt sett fornuftig nivå. Men siden kommunen for det aller meste finansieres sine investeringer med lån vil det ikke være rom for å ta eventuelle nødvendige større investeringer. Derfor bør investeringsnivået holdes på et nivå på maksimum årlige avdragsinnbetalinger (ca. 10-12 millioner kroner) for ikke å øke gjeldsbyrden.

For 2021 skal det investeres for totalt 17,1 mill kroner. Det skal investeres i ny brannstasjon hvor tiltaket er budsjettert over to år. I 2021 er det budsjettert med 6,25 mill kroner til dette tiltaket. Av investeringer for 17,1 millioner kroner finansieres dette med bl.a. ubrukte lånemidler (tidligere låneopptak) 7,5 mill kroner og 5,6 mill kroner som nye låneopptak i 2021. I 2022 er det budsjettert med 16,25 mill kroner for år to av brannstasjonstiltaket og med et låneopptak på 13 mill kroner.

Det er ikke satt opp andre investeringstiltak for årene 2023 og 2024 enn egenkapitaltilskudd KLP. Dette finansieres for øvrig med overføring fra drift.

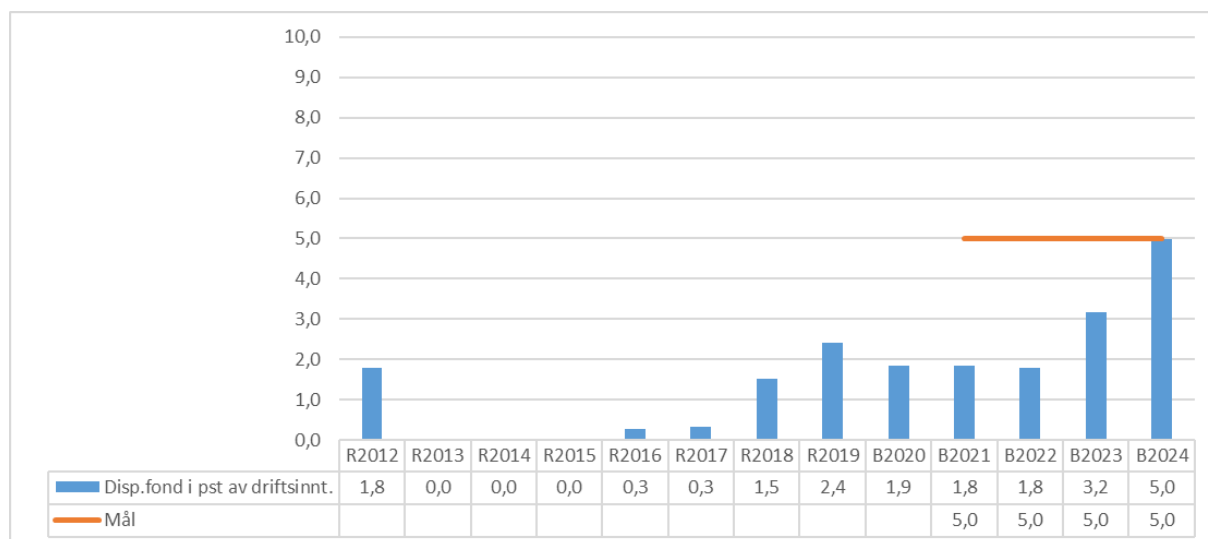
Som vist i figuren reduseres netto lånegjeld i 2023 og 2024. Reduksjonen tilsvarer omtrent det kommunen innbetaler i låneavdrag. Det er grunn til å tro at man også for disse årene har behov for investeringer som ønskes realisert. I så måte bør man komme over i et system hvor det legges opp til mer langsiktige investeringsplaner. Slik synligjøres den reelle gjeldsgradsutviklingen på en bedre måte.

Økonomisk reserve

Måltallet på 5 pst er valgt som en følge av den økonomiske situasjonen. Et disposisjonsfond vil – med fremlagt økonomiplan – kunne være mulig å oppnå i løpet av perioden. Et disposisjonsfond på 5 pst av driftsutgiftene i 2024 vil da ha en saldo på drøyt 20 mill kroner.

Ut over økonomiplanperioden bør det vurderes om måltallet skal økes ytterligere til 7,5 pst. Målet er valgt som en «bør»-formulering, fordi det ikke er hensiktsmessig at man i enkelte år skal måtte gjøre store grep i driften for å fylle opp igjen disposisjonsfondet. Måltallet må derfor ses på – og fungere –

som en rettesnor over tid.

Prognose (budsjett 2021-2024)

Kommunen har i dag et disposisjonsfond som ligger under halvparten av ambisjonsnivået i utgangen av økonomiplanperioden. Med de planene som ligger nå vil disposisjonsfondet synke ytterligere de to nærmeste årene. Disposisjonsfondet synker først og fremst av at full effekt av driftstiltakene ikke slår ut før i slutten av økonomiplanperioden. I tillegg bidrar inntektsutviklingen – som følge av demografi – til at det legges ytterligere press på behovet for å ta ytterligere ned tjenesteaktiviteten. Ekstra utgifter til omtakseringsarbeid på nærmere 3 mill kroner er forskjøvet til 2022. Effekten ved at disse utgiftene blir borte, samt en økt inntekt på eiendomsskatt fra 2023 bedrer driften.

3.6 Økonomisk risiko

Inntektssiden til kommunene er basert på usikre størrelser. Veksten i kommunenes skatteinntang kan variere mye fra det som anslås i dag. De siste årene har dette slått i hovedsak positivt ut for kommunen, noe staten blant annet har forklart at trolig har sammenheng med tilpasninger til økt utbyttebeskatning. Lengre tid tilbake har avvikene vært mindre, og har gått både i positiv og negativ retning.

Inntektsforutsetningene internt i kommunen er ikke på samme måte belastet med disse usikkerhetene. Nå har ikke kommunen store utbytteinntekter som en del vestlandskommuner har fra kraftindustrien. Ekstra inntekter som kommunen tar inn for å bruke til tjenesteproduksjon kommer fra Grue kommuneskoger og eiendomsskatteinntekter.

På utgiftssiden er det usikkerhet knyttet til ulike forhold i driften/tjenesteproduksjonen. Vi har sett en stor utgiftsøkning innen helse- og omsorgssektoren. For å illustrere dette henvises det til rapporten om «økonomianalyse Grue kommune 2020» hvor man ser (etter inflasjonsjustering) at hjemmetjenesteområdet har økt sine nettoutgifter fra 2016 til 2019 med 6 mill kroner. Grue brukte også 14,4 mill kroner mer på dette området enn gjennomsnittet i KOSTRA-gruppe 2. Nå ligger det forslag til innsparingstiltak på området som bidrar godt til å oppnå et disposisjonsfond på drøyt 20 mill kroner i 2024.

Et annet område med stor risiko er barnehageområdet. Særlig er kommunen sårbar for endringer i tilskuddsregelverket til private barnehager, samt nedgang i barnetallene. Når barnetallet går ned – og dette berører antallet barn i kommunale barnehager – er det helt avgjørende at bemanningen tilpasses tilsvarende. I motsatt fall vil dette betydelig høyere utgifter som tilskudd til private barnehager.

Flyktningeområdet er også et område som er forbundet med risiko. Anmodningsvedtakene er betydelig lavere nå enn for bare et par år siden. Det bosettes ikke lengre flyktninger i kommunen. Dette innebærer betydelig fall i inntekter fra integreringstilskudd og tilskudd til norsk og samfunnskunnskap. Dette betyr at kommunen må ta ned kostnadene til drift på disse område – noe som også er gjort gjennom foreslåtte innsparingstiltak.

Kommunen har en stor eiendomsmasse som krever mye ressurser til drift og vedlikehold. Slik sett vil endringer i energiprisene være en ytterligere risiko.

Som følge av at kommuneøkonomien er under et stort press, både på grunn av behov for tjenester og at inntektsutviklingen er fallende, gjør denne situasjonen det ekstra krevende å bygge opp en sunn kommuneøkonomi. Det må utøves både sunn fornuft og tålmodighet med tanke på dette. Med en sårbar økonomisk buffer må denne forvaltes på klok måte fremover. For kommunedirektøren er det viktig å holde fast ved de finansielle måltallene som er vedtatt for denne økonomiplanperioden. Disse må fungere som aktive økonomiske handlingsregler i tiden fremover.

3.7 Omstillingsnivå, budsjettert resultat og tiltak

Som en del av kommunens fokus på langsiktig økonomiforvaltning er kommunestyret forelagt en sak om omstillingsmål (KS-069/20) som bygger på rapporten «Økonomianalyse Grue kommune 2020». Kommunens økonomiske sparemål er i løpet av økonomiplanperioden 2021-2024 satt til 17 millioner kroner. Utfordringer knyttet til korona-pandemien er holdt utenfor disse beregningene, og anses slik at dette regnskapet går i balanse.

Bakgrunnen for sparemålet er å skape et handlingsrom som gir kommunen muligheter til å gjennomføre framtidrettede endringer. Rent konkret betyr et handlingsrom at driftsnivået er slik at det gir rom for avsetninger. Kommunen må også ha en viss avsetning til reserver for at en i fremtiden skal ha en økonomi som tåler uforutsette hendelser, nye ressurskrevende brukere, framtidig vedlikehold og usikkerhet ifht rentenivå, befolkningsutvikling mv.

Investeringsnivå og gjeldsgrad

Menon Economics og Telemarksforskning har i samarbeid på oppdrag fra KS (Kommunenes Sentralforbund) utviklet et økonomistyringsverktøy for norske kommuner. Målsettingen med prosjektet er at norske kommuner skal få et individualisert hjelpemiddel til å sette langsiktige bærekraftige minimumsnivåer på de økonomiske nøkkeltallene. Av et utvalg kommuner varierer måltallet for gjeldsgrad mellom 50 og 90 prosent av brutto driftsinntekter. Enkelte kommuner benytter hele låneporteføljen som grunnlag for beregning av gjeldsgrad mens andre benytter gjeld for «ikke-selvfinansierte» investeringer. En tredje måte og den mest benyttede måten å måle gjeldsgrad (netto lånegjeld) på er langsiktig gjeld (eksklusiv pensjonsforpliktelser) minus ubrukte lånemidler og totale utlån i prosent av brutto driftsinntekter. Måltall og fremvist utvikling gjelder for kommunekassetall (ikke konserntall).

Noe av utfordringen med å vise utvikling av gjeldsgraden i økonomiplanperioden skyldes måten kommunen håndterer sine investeringsplaner. Disse planene er for det meste kortsiktige og gjelder gjerne for ett, eller gjerne maksimum to år. De to siste årene av økonomiplanperioden viser som oftest 0 kroner i planlagte investeringer (med unntak av egenkapitalinnskuddet til KLP). Trendkurven – siste to årene av økonomiplanperioden - vil sannsynligvis gi et for optimistisk bilde av en forventet utvikling.

Forutsetningene som er lagt til grunn for fremskriving av lånegjeldsutviklingen bygger på nye låneopptak på 5,6 millioner kroner i 2021, og 13 millioner kroner i 2022. Det vil da i 2021 bli brukt nærmere 7,8 millioner kroner i ubrukte lånemidler, hvor det er korrigert for dette i videre fremskriving av netto lånegjeld. Det er forutsatt 2019-nivå for utlån i hele økonomiplanperioden.

Sunn kommuneøkonomi innebærer at gjelden ikke bør overstige 50 pst av de totale driftsinntektene (kommunekassetall). I det overordnede styringskortet har man lagt en foreløpig ambisjon om gjeldgrad lavere enn 72 pst.

3.8 Betalingssetser og gebyrer

Se vedlagt gebyrregulativ.

3.9 Interkommunale samarbeid

Tabellen nedenfor viser endringer i økonomiske rammer for interkommunale samarbeid fra 2020 til 2021:

Selskap	Forslag fra			
	Budsjett 2020	samarbeidet	Budsjett 2021	Kommentarer
Glåmdal brannvesen IKS	4 275 000	5 543 054	5 543 054	
Revisjon Øst IKS	952 000	973 750	973 750	
Glåmdal sekretariat IKS (kontrollutvalg/sekretariatet)	246 000	314 000	314 000	
Glåmdal interkommunale vann- og avløpssekselskap IKS (GIVAS)	0	0	0	Ingen overføring, finansieres med gebyrer
Solør Renovasjon IKS (SOR)	0	0	0	Ingen overføring, finansieres med gebyrer
Solør barneverntjeneste	12 807 000		11 670 000	
Glåmdal krisesenter IKS	657	657	657	
Incestsenter Hamar	25		25	
Glåmdal Interkommunale legevakt	1 778 000	1 934 000		
IKØ - Interkommunal ø-hjelp	1 778 000		408 000	Avtalen sies opp med virkning fra 01.07.2020
Grue og Åsnes PPT				Kun betaling for faktiske tjenester
Hedmark IKT (HIKT)				
IKA Opplandene (Interkommunalt arkiv)	145 000		145 000	
Regionalt innkjøp i Glåmdal (RIIK)	119 000			

4 KOMMUNESTYRETS VEDTAK

Vedtak i kommunestyret 14.12.2020:

A – FINANSIELLE MÅLTALL

Finansielle måltall for Grue kommune i økonomiplanperioden fastsettes som følger:

1. Planlagt avsetning: 1,75 % av netto driftsresultat
2. Disposisjonsfond: 5 % av brutto driftsinntekter
3. Gjeldsgrad: 72 % av brutto driftsinntekter

Ved pågående omstillingstiltak kan måltallene avvikes for enkelte budsjettår, forutsatt at det foreligger en plan om måloppnåelse i løpet av den kommende økonomiplanperioden.

Måltallene innarbeides i styringsdokumenter og reglementer.

B – AVGIFTER, GEBYRER OG SKATTER

1. Gebyrregulativ 2021 vedtas.
2. Eiendomsskatt vedtas med hjemmel i eiendomsskatteloven som følger:
  - a. Det skrives ut eiendomsskatt for fast eiendom i hele kommunen (§ 2 og § 3a).
  - b. Det skrives videre ut skattegrunnlag på et særskilt skattegrunnlag for tidligere verk og bruk, redusert med tre syvendeler i 2021 (overgangsregler til §§ 3 og 4 første ledd).
  - c. Den generelle skattesatsen som skal gjelde for de skattepliktige eiendommene settes til 7 o/oo (§13). For boliger og fritidseiendommer settes satsen til 4 o/oo.
  - d. Skattesatsen for det særskilte skattegrunnlaget fra tidligere verk og bruk er 5 o/oo.
  - e. Det gjennomføres en kontorjustering/økning med 10 % av det opprinnelige takstgrunnlaget for alle eiendommer med kommunal takst (§ 8 A-4).
  - f. For utskrivning av eiendomsskatt på boliger benyttes skatteetatens formues grunnlag (esktl. § 8 C-1).
  - g. Eiendomsskatten betales i to like terminer med forfall 20.05 og 20.11 (esktl. § 25)
  - h. Tidligere vedtatte skattevedtekter benyttes i forbindelse med utskrivning av skatt.
3. Kommunestyret vil at alle opplysninger om gebyrer skal komme til formannskap og kommunestyre til orientering i nest siste møterekke 2021, slik at eierrepresentantene og administrasjon kan få gode styringssignaler i god tid før avsluttende budsjettarbeid. Vi vil også at tabellene settes opp med historiske tall år, tall for kommende år slik at det er lett å lese seg til om økningen skyldes den generelle prisveksten eller andre forhold som politikere bør gå dypere ned i.

Det presiseres for SOR at retningslinjene for budsjettbehandlingen følges opp slik det er beskrevet i Årshjulet for God Selskapsstyring i Kongsvingerregionen av april 2017.

Det skal gjennomføres en kontroll av Solør Renovasjon. Kommunestyret ber ordfører samkjøre kontrollen med ordførerne i øvrige eierkommuner.

C – INVESTERINGER OG LÅN

1. Investeringer for 2021-2024 vedtas iht. budsjett- og regnskapsforskriftens § 5-5, med samlet ramme kr. 37 750 000,-.
2. Kr. 7 496 000,- av investeringene i 2021 finansieres gjennom bruk av ubrukte lånemidler.
3. Kr. 5 580 000,- av investeringene i 2021 finansieres gjennom låneopptak, som kommunedirektør gis fullmakt til å ta opp.

4. Kommunedirektør gis fullmakt til å ved behov ta opp likviditetslån/trekkrettighet inntil kr. 40 millioner.
5. Kommunedirektør gis fullmakt til å ta opp inntil kr. 2 millioner for å kunne tilby startlån, og administrere viderelån av disse midlene.
6. Kommunedirektør gis fullmakt til å inngå operasjonelle leasingavtaler på vegne av kommunen, innenfor vedtatt driftsbudsjett.
7. Kommunestyret ønsker fortrinnsvis at ny brannstasjon i Grue bygges i tre, men vil gjerne vite mer om ulike alternativ. Kommunestyret mener at gjennom de siste årene har det utviklingen som har skjedd nasjonalt, framkommet stadig mer erfaring om bygging i tre og dette må også kommunedirektøren søke best mulig kunnskap om før videre prosjektering.
  - Kommunestyret ber administrasjonen komme tilbake med budsjett-kalkyler for endelig politisk avgjørelse for valg av byggematerialer. Kommunestyret vil vite forskjellen mellom å bygge i heltre og delvis tre sammen med andre materialer.
  - Bygget skal dimensjoneres med plass for ambulanse eller annen løsning for helserelaterte utrykninger med framtidige Grue Brannstasjon som base.
  - Bygget skal oppfylle dagens krav fra Arbeidstilsynet om arbeidsmiljø og HMS krav.
  - Beløpene skal presenteres i 2021 kroner.
8. Kommunestyret ber om det utredes bære- og kjølerom for avdøde i dagens lokaler, ombygninger eller nybygg.
9. Kommunestyret bevilger kr 500.000.- til nærmiljøanlegg ved Svullrya tjernet iht Stedsutvikling på Svullrya. Penger hentes fra investeringsbudsjettet. Kostnader tas på driftsbudsjett ramme kommunedirektør/stab.

D – DRIFT

1. Driftsbudsjett vedtas iht. budsjett- og regnskapsforskriftens § 5-4.
2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å gjøre omdisponeringer innenfor det enkelte rammeområde.
3. Kommunedirektøren gis fullmakt til å disponere tilskudd og refusjoner utover det som er budsjettet, til det tiltenkte formål.
4. Kommunedirektøren gis fullmakt til å foreta budsjettreguleringer for å fordele pensjonskostnader og håndtere justeringer knyttet til midler i premiefond.
5. Tilleggsbevilgninger fra regjeringen som kompensasjon for ekstrautgifter og inntektsbortfall i forbindelse med koronapandemien avsettes til disposisjonsfondet og øremerkes til formålet. Kommunedirektøren gis fullmakt til å planlegge og gjennomføre driftstiltak innenfor avsetningen. Det skal deretter framlegges sak til kommunestyret om bruk av midlene med nødvendige budsjettjusteringer i løpet av 2021.
6. Måltall for sykefravær
 Kommunestyret ber om at kommunedirektøren bruker sykefraværsprosenten fra 2018 og 2019 som grunnlag for å sette måltall for 2021, ikke tall fra 2020. Dette fordi 2020 har vært spesielt på alle måter, også for sykefraværet. Fordi sykefravær er kostnadsdrivende for et kommunebudsjettet, men ikke minst for at ansatte i Grue kommune skal ha gode arbeidsvilkår og færre sykemeldte.
 Kommunestyret vil derfor ha fraværstatistikk presentert i hver møterekke fra utvalg og opp til formannskapet. Formannskapet kan ved hver presentasjon gjøre vedtak på om det foreligger tall som bør videre orienteres om til kommunestyret.
 Utvalg på hvert område vil være samarbeidspartner for å finne ulike tiltak for sitt område for å få sykefraværet ned.
7. Heltid/deltid
 Grue kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver, og sikre et mangfold blant sine ansatte. Kommunen skal ha hele, faste stillinger i størst mulig grad.
 Kommunestyret ber om at det igangsettes et heltidsprosjekt, for eksempel etter KS' veileder, der administrasjonsutvalget/HR er styringsgruppe. Prosjektet skal ta for seg

turnus, grunnbemanning, rekruttering og hvordan best mulig øke andelen heltidsstillinger i Grue kommune. Prosjektet bør også ta inn betraktninger og funn gjennom gjennomgang av virksomheten Grue helsetun med hensyn til turnusplanlegging og hvilke behov og kostnader dette utløser. Dette arbeidet skal resultere i at det i rekruttering tilbys hele faste stillinger, heltid skal være en rettighet og deltid skal være en mulighet. Arbeidet rapporteres fortløpende til formannskapet og kommer som politisk sak til kommunestyre.

8. Grendeutvikling

Fretidig omfang og finansiering for grendeutvikling må styrkes, avklares og tydeliggjøres i pilotprosjektet og komme som sak til vedtak i kommunestyre slik at kommunestyret kan vedta om tidligere vedtak «KS- 016/20 Vedtak: Det nedsettes en arbeidsgruppe som får i mandat å utrede alternative modeller for framtidige grendeutvalg» skal fortsette ved siden av eller som en integrert del av pilotprosjektet.

Kommunestyret mener at grendeutvikling er et så viktig område og vil være med å styrke samhold, samarbeid og derfor bolyst og bør gjøres på flere steder i Grue kommune.

Grue Arbeiderparti vil med dette signalisere at vi vil prioritere midler fra disposisjonsfond til dette arbeidet dersom det trengs i pilotprosjektet og grendeutviklingen i kommende periode.

9. Grue Arbeiderparti er godt fornøyd med den omtalen vi hører om Grue kommuneskoger og mener at det er viktig at den fortsatt er driftet gjennom Grue kommune. Skogen er vår felles arv og vi har i nåtid ansvar for å forvalte denne på vegne av våre etterkommere.

Grue Arbeiderparti vil be kommunedirektøren i løpet av første halvår 2021 (her bør vi vurdere tidramme opp mot det utredningsvedtaket som er i gang) komme med forslag til hvordan inntekten kan fordeles prosentvis mellom Grue kommune, kommuneskogen for utvikling og drift og til oppbygging av fond. Det bør også fra et skogfaglig ståsted vurderes høyere uttak i år med gode priser for på den måten både styrke kommuneøkonomien generelt, styrking av kommuneskogen drift og utvikling og øke størrelsen på fond. For så å ta ut mindre i år med dårligere priser.

Kommunestyret ber om å få en oversikt over all annen drift innenfor Grue kommuneskoger enn skogsdrift herunder for eksempel skogshusvær.

10. Opplæringsmidler må være tilgjengelig for å initiere til faglig oppdatering.

11. Nedbemanning må vurderes i hvert enkelt tilfelle slik at nødvendig kompetanse er sikret.

E – HANDLINGSDEL

1. «Kommuneplanens handlingsdel for 2021-2024 med budsjett og økonomiplan» oppdateres av kommunedirektøren i tråd med øvrige vedtakspunkter og vedtas i sin helhet.
2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å selge inntil 2 kommunale eiendomstomter vederlagsfritt i forbindelse med markedsføring av Grue som en god bokommune. Det skal utformes avtale med tidsfrister for bygging, og bestemmelser om tilbakeføring til kommunen om disse ikke overholdes.
3. Gi aktuelle tilflyttere muligheten til å prøvebo i hus eller leiligheter som er til salgs eller leie i Grue kommune.
4. Starte arbeidet med reguleringsplan for boligfeltet B3 og søke kontakt med mulige utbyggere for å bygge attraktive og miljøvennlige boliger.
5. Det jobbes entusiastisk med å kartlegge ubebodde/ledige boliger eller leiligheter i hele kommunen, og det oppfordres til utleie eller salg
  - Det etableres egen side for ledige hus/leiligheter på kommunens hjemmeside
  - Det skal jobbe godt med rekruttering og vise til behovet for arbeidskraft både innen de kommunale enhetene helse og velferd/eldreomsorg, barnehage/skole og landbruk/teknikk,

og bidra til å vise de muligheter det er for arbeid innen det private næringslivet i området. På grunnlag av de ansattes alder kan framtidig arbeidskraftbehov kartlegges og synliggjøres for aktuelle arbeidssøkere.

6. Kommunestyre ber administrasjonen fremme sak med plan for etablering av ladestasjoner i kommunen.
7. Klimatiltak for å nå nasjonale og regionale mål:
Kommunestyret ber kommunedirektøren gjennomføre klimatiltak som støtter opp om nasjonale og regionale mål. Dette bes løses innenfor de økonomiske rammer som allerede ligger der og rapporteres fortløpende til utvalg for samfunn og næring.
8. Tilleggs-finansiering:
Det søkes om «bygdevektspakker» til kommunen, bl.a. til full utbygging av høyhastighets bredbånd/fiber, ladestasjoner, vedlikehold av kommunale eiendommer og infrastruktur, til oppbygging av aktivitetspark som «motor» for Grue kommune, markering av Grue gml. Kirkes brann.
9. Virksomhetsstyringen skal videreutvikles for å styrke fokus på kvalitet.

engasjert
raushet
anerkjennelse
likeverd